

LADONJA

VJERSKI INFORMATIVNO KULTURNI LIST
GODINA XXX □ 4 (292) □ TRAVANJ 2010.

Cijena 8 Kn

Uskrsna poruka oca biskupa Ivana Milovana

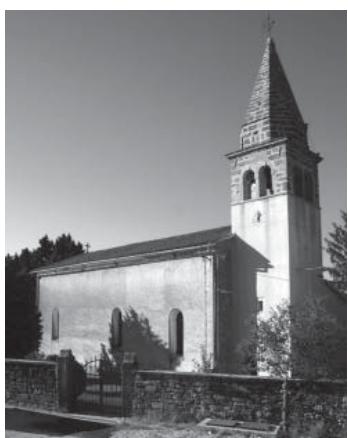
Životni put zlatomisnika Atilija Krajcara

**Intervju s dr. med. Elizabetom Staver Nikolov,
dobitnicom biskupijskog priznanja**

ŽIVOT VJERE: Župa sv. Antuna u Puli

***Od Anda do Tihog oceana, knjiga biskupa u
miru mons. Antuna Bogeticća***

Sretan Uskrs!

Crkva sv. Marka u Kašćergi

Kašćerga je župa u pazinskom dekanatu, a spominje se 1177. u povlastici pape Aleksandra II. porečkom biskupu Petru (1174.-1194.). Selo je vjerojatno dobilo ime po kašći, kući gdje se skupljala desetina i ostala davanja seljaka.

Jednobrodna župna crkva Sv. Marka evanđelista sagrađena je 1687., temeljito obnovljena 1891. (kako piše nad portalom) pa 1901. godine. Zvonik uz crkvu podignut je 1801. godine. Slika Blažene Djevice na glavnem oltaru djelo je slikara Petra Markovića. Naručio ju je, nakon obnove crkve, ondašnji župnik, Lindarac, Josip Gojan. Jedina je župa u Porečkoj i pulskoj biskupiji posvećena sv. Marku.

Iz Kašćerge ili Padove (Villa Padova) znameniti je meštari Antun iz Padove, kojeg dr. Branko Fučić naziva „ljupkim pućkim derivatom velikog talijanskog stila“.

TRAVANJ

Č 1	Veliki četvrtak , Hugo	
P 2	Veliki petak (post i nemrs)	
S 3	Velika subota , Rikard	
N 4	USKRS - VAZAM, Izidor	
P 5	Uskrnsni pon., Vinko Ferrer.	
U 6	Celestin, Vilim, Rajko	10,38
S 7	Ivan de la Salle, Rufin	
Č 8	Dionizije, Valter, Julija	
P 9	Marija Kleofina	
S 10	Pompej, Terencije	
N 11	BIJELA, Božje Milosrđe	
P 12	Zenon, Julije	
U 13	Martin papa, Ida	
S 14	Valerijan i Maksim, Lidvina	13,30
Č 15	Zaharija, Lujza, Anastazija	
P 16	Josip Benjamin Labre	
S 17	Rudolf, Anicet, Inocent	
N 18	3. VAZMENA, Apolonije	
P 19	Konrad, Timon, Ema	
U 20	Sara, Odetta, Oda	
S 21	Anzelmo, Fortunat	19,21
Č 22	Leonida, Soter	
P 23	Juraj, Đuro, Đurđica	
S 24	Fidelis, Vjeran, Tiberije	
N 25	4. VAZMENA, Marko evand.	
P 26	Alida, Kleto, Zovko	
U 27	Ozana Kotorska, Liberat	
S 28	Vital, Petar Chanel	
Č 29	Katarina Sijenska	
P 30	Pio V. papa, Robert	13,19

Spomendani

4. travnja – Uskrs, Vazam, *Dominica in Resurrectione Domini* – Nedjelja uskrnsnuća Gospodinova, u kršćanstvu najveći blagdan. Uskrnu Isus doista, aleluja!

11. travnja – Bijela nedjelja, mali Vazam, nazvana bijelom jer su odrasli novokrštenici sudjelovali u misnom slavlju u bijeloj odjeći. Prošlo je sedam dana od Uskrsa; nema većeg ni „jačeg“ blagdana od nedjelje, koja je Dan Gospodnj, trajno obilježena Isusovim uskrnsnućem.

12. travnja – Sv. Zenon, zaštitnik brtoničke župe. Bio je osmi biskup Verone, revan u podizanju klera i puka u vjeri i kršćanskom životu. Umro je 372. godine. Župna crkva u Brtonigli izgrađena je 1862. na mjestu ranije iz 1480.; zvonik, ugrađen u pročelje, sačuvan je iz prijašnje crkve, podignut 1491.

23. travnja – Sv. Juraj, mučenik, prema legendi rimski časnik. Od 12. st. dominira legenda o Jurjevoj borbi sa zmajem. Crkve: Boljun, Brdo, Grimalda, Oprtalj, Plomin, Rovinj, Sovinjak, Stari Pazin, Triban, Zrenj.

25. travnja – Sv. Marko, autor jednog od četiri evanđelja. Odličan je pučki pripovjedač. Mučeničku smrt podnio je u Aleksandriji. Mletački pomorci prenijeli su njegovo tijelo u Veneciju, postao je zaštitnikom grada na lagunama, koja je njegov simbol uzela za svoj grb. Crkva Sv. Marka na Griču postala je simbolom Zagreba. Župa posvećena sv. Marku: Kašćerga.

LADONJA

Vjerski kulturno-informativni list

Pokrenuo Antun Hek,
od lipnja do listopada 1972. listić –
prilog obiteljskog časopisa Kana,
samostalno izlazi od Božića 1981.

Osnivač

Biskupski ordinarijat
Porečke i pulske biskupije

Glavni urednik

Željko Mrak

Uredništvo

Blaž Bošnjaković

Ilija Jakovljević

Tomislav Milohanić

Željko Mrak

Luka Pranjić

Adresa uredništva

Jurja Dobrile 1, 52400 Poreč
tel: 052/429-034

fax: 052/429-039

ladonja@biskupija-porecko-pulska.hr

List izlazi 10 puta godišnje,

1. nedjelje u mjesecu

Rukopise i fotografije ne vraćamo

Grafička priprema

Gabrijel Erman, Tomislav Erman

Tisk

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Prodavaonice

Josip Turčinović d.o.o., Pazin

Antuna Kalca 2, Pazin

Danteov trg 1, Pula

Nakladnik

Josip Turčinović d.o.o za
nakladničku i grafičku djelatnost

Žiro račun
2380006-1147003243

Devizni račun

ESB: CHR22 70010000-09166144
IBAN: HR7324020061100107336

UDK ISSN

282 : 379.8

ISSN

1330-5018

Naslovница: Uskrnsuli Krist, fres-
ka, crkva Sv. Barnabe u Vižinadi

Sadržaj

Aktualno: Uskrsna poruka biskupa Ivana Milovana	4
Aktualno: Isus raskinuo okove smrti	5
Kronika: vijesti iz biskupije i župa	6/9
Intervju: dr. med. Elizabeta Staver Nikolov	10/11
Svjedočanstvo: zlatomisnik Atilije Krajcar	12/13
Život vjere: Župa sv. Antuna u Puli	14/15
Crkva u Hrvatskoj: događanja	16
Kolumna: Razmišljanje Uskrsa, don Luka Pranjić	17
Blaženik sutra: sluga Božji Miroslav Bulešić	18/19
Crkva i društvo: kolumna dr. Marija Sošića	20
Kultura: nova knjiga biskupa u miru Antuna Bogetića	21
Feljtoni	22/24
Crkva u svijetu: događanja	24
Savjeti: pedijatrica dr. Ljubica Hang Raguž	26
Istarska kronika: događanja	27

Dr. med. Elizabeta Staver
Nikolov

Riječ urednika

Poštovani čitatelji!

Vjerujem da smo kroz ovo korizmeno vrijeme pokušali napraviti inventuru svoga rada, djelovanja u zajednici i župi u proteklom razdoblju. Pretpostavljam da smo više puta bili u dilemi jesmo li učinili dovoljno, s druge strane tješimo se da dajemo i previše s obzirom na teškoće u kojima živimo. Nekim svojim propustima nismo spriječili зло ili se nismo potrudili učiniti dobro. Uvјeren sam da u tim djelovanjima nije bilo namjere činiti nešto loše, pakosno ili proračunato. Bili su to trenuci zasljepljenosti, zabluda, loših dana, nemara, odnosno trenuci naših slabosti. Pa ipak ono ljudsko što nas i čini ljudima nismo izgubili. Nismo zaboravili davati. Vrijedno svake hvale, i ono bez čega se ne može, jesu davanja materi-

jalnih dobara. Međutim, ono još važnije područje davanja nisu materijalna dobra, već je ono svojstveno ljudima.

Što kao osobe dajemo jedni drugima? Dajemo sebe same, dajemo od svog života. To su sva naša veselja i tuge, znanja, spoznaje, sve lijepo što živi u nama. Davanjem od svoga života obogaćujemo i oplemenjujemo drugu osobu, a time i sebe same. Dajemo ne da bi primali jer sretan je onaj koji daje. To je naša uskrsna vjera, to je vjera naše Crkve. Istinskim davanjem činimo i drugu osobu davaocem. Svi zajedno dajemo društvu, zajednici u kojoj živimo, državi u kojoj živimo i domovini koju volimo.

Neka mi bude dopušteno, parafrazirat ću riječi jednog bivšeg predsjednika: ne pitajmo što

drugi mogu učiniti za mene, nego što mi možemo učiniti za drugoga i za Domovinu. Neka uskrsno svjetlo ispuni naša srca, neka u nama uskrsne želja da mijenjamo sebe i najbolje što imamo darujemo drugima. Probudimo vjeru u sebe i svoje mogućnosti jer smo kao vjernici na to pozvani. Križ, ta najveličanstvenija građevina, izvor je sve naše snage i jamstvo naše pobjede. Uskrs, nada je u vječni život, kraj muke i pobjeda nad smrću. Temelj i srž vjere koju isповijedamo i čiji nauk propovijedamo i nastojimo živjeti.

U tom duhu svim čitateljima Ladonje SRETAN USKRS!

travanj 2010.

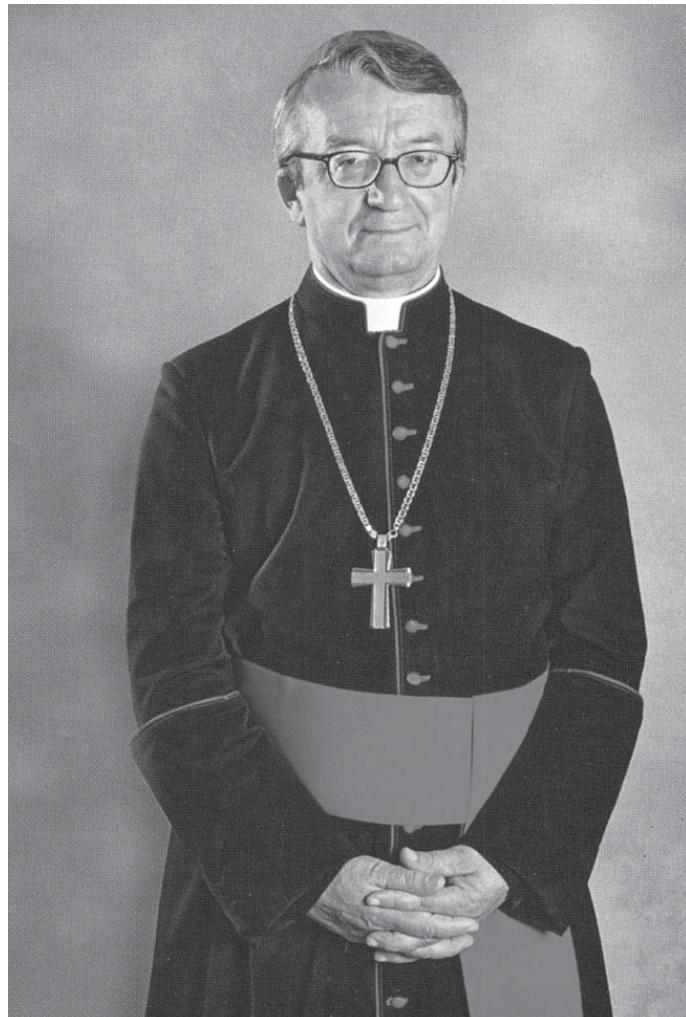

USKRSNA PORUKA BISKUPA IVANA MILOVANA

Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?

Srdačno čestitam vjernicima katolicima Porečke i pulske biskupije i svim ljudima dobre volje – sretan i blagoslovjen Uskrs! Čestitam Uskrs posebno onima koji su pritisnuti križem bolesti i žalosti, nepravde i neimaštine, zabrinutosti i straha pred budućnošću. Neka svima nama, braće i sestre, slavlje uskrasnih blagdana donese utjehu i nadu, radost srca i mir duše.

«*Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?*» Ove ćemo riječi Uskrsloga Krista ponovno ovog Uskrsa slušati, riječi izrečene na putu u Emaus dvojici učenika koji su bili posve slomljeni događajem Velikog petka te su ostali bez svake nade. No, nakon susreta s Uskrslim, oni od ljudi beznađa postaju ljudi zanosa, uskrnsne vjere, nade i radosti. Nije nam teško u tim učenicima, prije nego su ono susreli Isusa, vidjeti nas same, osobito u nekim povijesnim situacijama ili u pojedinim trenucima našeg osobnog života. I nama je poznat osjećaj izgubljenosti i obeshrabrenosti, sumnji i klonuća. Pritisnuti nasiljem i nepravdama u svijetu, agresivnošću novog poganstva, nedostatkom ljudske blizine i podrške, razočaranjem u ljude, vlastitom slabosću, bolešću ili materijalnom oskudicom... i previše se osjećamo u situaciji Velikog petka.

Biskup Ivan Milovan

«*Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?*» Bladan Uskrsa želi oživjeti u nama vjeru u konačnu pobjedu dobra. Bog Otac je Krista proveo kroz patnju i smrt u puninu svoje slave. On, Gospodar povijesti, isto tako upravlja sve događaje na konačno dobro nas, svojih prijatelja. Gledajući u njemu svoj Put, Istinu i Život, preuzimamo i mi svoj dio odgovornosti za ovaj naš svijet, s Kristom nosimo i svoje životne križeve, ali – u nadi. I tra-

jno hranimo u sebi tu uskrsnu vjeru i nadu.

«*Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?*» Naše životne kušnje u svjetlu Uskrsa postaju upravo put prema konačnom uspjehu. Preuzimanje pak, a ne izbjegavanje odgovornosti u Crkvi i društvu te svjedočenje, životom i riječju, evanđeoskih vrednota, ostaje naš trajan kršćanski poziv: osobito svjedočenje kršćanskih vjernika laika za danas posebno ugrožene obiteljske vrednote ljuba-

vi, vjernosti, strpljivosti, zajedništva, otvorenosti životu.

U Svećeničkoj smo godini. Sveti Otac napominje kako su svećenici veliki Božji dar Crkvi i svijetu: po naviještanju evanđelja, dijeljenju sakramenata i okupljanju naših župnih zajednica. Pružajmo im svoju suradnju, pratimo ih trajno podrškom i molitvom.

«*Nije li trebalo da Krist sve to pretrpi te uđe u svoju slavu?*» Braće i sestre, ta je Kristova riječ upućena i nama, današnjim njegovim učenicima. Kristova pobjeda nad smrću i svim silama zla izvor je naše nade, snage i duhovne radosti dok koracamo često uskim i strmim putem života. Već ovdje i sada daje nam On doživjeti svoju blizinu u miru očišćene savjesti, u radosti srca koje opraća i nesebično čini dobro, u zajedništvu vjernika dok zajedno slavimo kršćanska otajstva.

Braće i sestre, neka radost i mir uskrasnih blagdana ispuni vaša srca!

Sretan Uskrs!

+ Ivan, biskup

Poreč, Uskrs 2010.

travanj 2010.

LADONJA

Vjera je preduvjet za uskrsnuće

Bog ga uskrsi i dade mu da se očituje predodređenim svjedocima (Dj 10, 34. 37-43)

Nedjelja Muke Gospodnje – Cvjetnica – uvodi nas u Sveti tjedan kad proslavljamo Isusovu muku, smrt i uskrsnuće. Židovski glavari su mislili ako Isusa osude i razapnu da će zaustaviti širenje Radosne vijesti koju je naviještao. Međutim, Isusovim razapinjanjem na križu onemogućili su da Isus osobno naviješta Radosnu Vijest po Galileji, ali su omogućili da Isus s križa raširenih ruku zagrli čitavi svijet i da čovječanstvu pošalje poruku ljubavi. Raširene ruke s križa osvojile su svijet, a uskrsnuće je tom svijetu dalo nadu u život vječni.

Nakon Isusove osude i razapinjanja, učenici su se uglavnom razbjezdali i nastaje šutnja. Kako nas uči Sveti Pismo i nauk Crkve, Isus nije pasivan u vrijeme boravka u grobu, već silazi nad pakao i treći dan uskrisnu od mrtvih. Možemo reći da na Veliku subotu silazi dublje nego dan ranije na križu – silazi u krajnju tamu ovoga svijeta, najdublje bezdane kozmosa i ljudske povijesti. Silaskom nad pakao dovršuje se u punini evanđeosko naviještanje spasenja. U toj posljednjoj fazi mesijanskog poslanja kako kaže Vazmeni hvalospjev: „raskinuo je okove smrti“. Rastjerao je tamnu noć i ona je postalo svijetla kao najsvjetlij dan.

Isusovo uskrsnuće, crkva sv. Barnabe u Vižinadi

Vjera prethodi uskrsnuću

Isus da bi pokazao da nije ostao u tami smrti ukazuje se učenicima, učenici imaju mogućnost dodirnuti ga i s njime blagovati. Tjelenski dodir i blagovanje želi jasno istaknuti da nije duh, već da ima ono isto tijelo koje je bilo bičevano i raspeto. Isusovo uskrsnuće ne znači povratak u zemaljski – prolazni – život, kao što su bila Isusova uskršavanja Lazara, Jairove kćeri... Isusovo uskrsnuće označava prelazak iz stanja smrtnosti u vječni život, a tijelo više nije prožeto vremenskom prolaznošću već je ispunjeno Duhom Svetim.

Sv. Petar iznosi kratko Isusovo javno djelovanje, smrt u Jeruzalemu i na široko dokazuje da je On uskrsnuo, iako se ukazivao samo odabranim svjedocima (Dj 10, 34. 37-43). Svjedočanstvo apostola o Kristovu uskrsnuću trajno

odzvanja u Crkvi i svijetu. Petrova riječ: »Mi smo ga vidjeli« i »Mi smo s njim jeli i pili pošto uskrsnu od mrtvih« trajno je svjedočanstvo u svakom vremenu. Svakog Uskrsa svi vjernici ponovno očima Petra i apostola vide Uskrsloga i u uskrsnoj euharistiji jedu i piju s Uskrsnim i tako obnavljaju i učvršćuju svoju vjeru. Trajno svjedočanstvo o uskrsnuću je kršćansko slavljenje nedjelje.

Ljudski dodir nas vjernika s Isusom Kristom uskrsnim svakodnevno se ostvaruje u slavlju sakramenata napose u svetoj euharistiji - u svetoj pričesti - u kojoj dodirujemo sveto tijelo Uskrsloga i potom se dodiru u nas izlijeva božanski život i tako postizemo spasenje. Da bi mogli doživjeti susret s uskrsnim Kristom potrebno se oslobođiti „starog kvasca“ – grijeha – u sakramentu isповijedi. Stari kvasac je kod Židova uoči Pashe

morao biti uklonjen iz kuće jer je simbol beskorisnosti i istrošenosti, ali i znak propadanja – smrti. Mi se u isповijedi rješavamo starog kvasca – grijeha i postajemo novi kvasac za novi život. U isповijedi mi umiremo samima sebi da bi živjeli za onoga koji nas ljubi. Taj iskorak u životu može učiniti samo onaj koji ima vjeru. Uskrsnuće se može dogoditi samo ako prihvaćamo da umremo, da umremo samima sebi.

Uskrsnuće od mrtvih

Izričaj „uskrsnuće od mrtvih“ označava nešto do Isusa Krista neviđeno – od sada postoji netko tko je uistinu pobijedio smrt i to ne bilo čime nego novim životom. Isusovo uskrsnuće ispunjava proročka obećanja, obećanje da će Mesija biti slavno uzdignut s desne Božje. Međutim, Isusovo uskrsnuće postat će osobno uskrsnuće i život svakoga onoga koji vjeruje u Boga. Vidimo da govor o uskrsnuću ima smisla samo za onoga koji vjeruje u Boga. Mnogi danas propituju tajnu uskrsnuća, čak ga i osporavaju. Razlog tomu treba tražiti u nevjeri u Boga. Bog je davatelj novog života i može ga primiti samo onaj koji posjeduje tu vjeru, vjeru u Boga Isusa Krista. Samo Isusov Bog, tj. Bog kojeg je Isus navješćivao i koji je Isusa uskrisio od mrtvih, može i nas uskrisiti. □

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Potvrđeno „Vodnjansko čudo“

U župnoj crkvi Sv. Blaža u Vodnjanu pohranjeno je 370 relikvija ili zemaljskih ostataka 250 svetaca. Uvjek se govorilo o „vodnjanskom čudu“, znanost je bila nijema pred tim fenomenom. Biskup Ivan Milovan osnovao je lani povjerenstvo za zaštitu i prezentaciju vodnjanskih relikvija. Ono je obznanilo postojanje „vodnjanskog čuda“.

Lani krajem listopada četiri tijela nakratko su napustila Vodnjan i bila medicinski podvrgnuta istraživanju. Struka je potvrdila postojanje „vodnjanskog čuda“: dva su sveta tijela sačuvana u svojoj integralnosti, bez bilo kakve medicinske ili druge intervencije. Tijelo sv. Nikoloze Burse iz 15. st. i sv. Ivana Olinija iz 14. st. ne samo da su neraspadnuta, već u sebi imaju sačuvane sve nutarne organe: mozak, srce, bubrege, krvne žile, mišićnu masu... Druga dva sv. tijela, sv. Leona Bemba (12. st.) i sv. Pavla, imaju sačuvan samo skelet. Znanstvenici ne mogu objasniti što je spriječilo raspadanje. (I. J.)

travanj 2010.

Svećenici hodočastili u Ars

Svećenici, đakoni i bogoslovi Porečke i pulske biskupije, njih 34, zajedno sa svojim biskupom mons. Ivanom Milovanom, bili su od 1. do 4. ožujka na hodočašću sv. Ivanu Mariji Vijaneju u Ars-u. Povodom svećeničke godine hodočastiti su u župu, a danas svetište, u kojoj je ovaj svetac, zaštitnik svih župnika na svijetu, proveo svoj svećenički život i umro na glasu svetosti. Maleno selo, smješteno nedaleko od Lyona, postalo je poznato širom Francuske i svijeta po životu svetog župnika, kojem je svakodnevno dolazio više stotina hodočasnika da bi primili riječi utjehe i odrješenje od grijeha. Postao je „mučenikom“ isповjedaonice, u kojoj je provodio 12 i više sati dnevno. Prigodom obilaska župne kuće i svetišta, svećenici su se osvjedočili u skromnosti i jednostavnosti života njihova zaštitnika te predanosti svećeničkoj službi u kojoj sebe nije nimalo študio. Dok je provodio težak pokornički život u kojem si je uskraćivao čak i san i potreban odmor, brinuo se za župljane i župnu crkvu na najbolji mogući način.

Neostvaren san mu je bio nadogradnja malene župne crkvice, što je ostvareno nakon njegove smrti, na temelju projekta koji je on odobrio. U toj novoj crkvi leži svečevu neraspadnuto tijelo na bočnom oltaru gdje su svećenici, predvođeni biskupom, slavili svetu misu.

Sljedeći dan bio je ispunjen razgledavanjem Lyona, posebno gotičke katedrale sv. Ivana te prelijepog gosping svetišta Fourviere, koje dominira na brdu iznad stare jezgre grada. Lyon je sjedište nadbiskupa koji je ujedno i primas Francuske. Nakon Lyona, slijedio je Paray-le-Monial, svetište Srca Isusova. Ovdje je časna sestra Marija Marga-reta Alacoque kroz mistična viđenja primila Isusov nalog da širi pobožnost prema njegovom Presvetom Srcu, kao naknadu za sve uvrede koje ljudi čine otajstvu Euharistije te je kasnije ustanovljen i blagdan Srca Isusova. Slavlje svete mise bio je vrhunac tog dana u skromnom, ali lijepom svetištu gdje je svetica živjela, a danas tamо počiva njezino tijelo. Povezanost između Ars-a i svetišta Svetišta Srca Isusova nalazimo u riječima svetog župnika, koji je znao kazati kako je „svećeništvo ljubav Isusova Srca“. (M. Buždon)

Otkrivene freske

GRADINJE – Tijekom obnova fresaka u crkvi Svih Svetih u Gradinju otkrivena je jedna od najstarijih fresaka na području nekadašnje Pazinske knežije. Stručnjaci smatraju da spada u kraj 12. i početak 13. st. Do sada se smatralo da je crkva sagrađena 1604. a tim otkrićem crkva je starija za čak tri stoljeća. Radove nadzire konzervator iz pulskoj Konzervatorskog odjela. Osim najstarijeg sloja fresaka restauratori su pronašli još tri sloja, jedan iz 15. st. Tu je Krist na prijestolju s papom Sikstom II. i sv. Lovrom. Na zidu je grafit s imenom popa Martina Ambroževića iz 1526.(L)

Blagoslov obnovljene crkve

ŠTINJAN - Biskup porečki i pulski Ivan Milovan, u nazročnosti brojnih vjernika, blagoslovio je 21. ožujka obnovljenu zavjetnu crkvu sv. Antona u središtu Štinjana, koja je sagrađena 1856. godine.

Župnik don Vinko Puljić prisjetio se svih ljudi koji su radili i pomagali u obnovi crkve. Usto je izrazio nadu da će biti obnovljene i ostale brojne crkve u štinjanskoj župi. (L)

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Obnova crkve

BARBAN - Žminjski Kapitel obnavlja crkvu Sv. Nikole Pustinjača u Barbanu. Hrvatski restauratorski zavod, naručitelj radova, obavljao je arheološka istraživanja unutar crkve. Iskopavanjem se došlo do izvorne razine poda. Prije 30-ak godina pod je uzdignut, vjerojatno zbog prodiranja vode. Time je bio zaklonjen i dio fresaka u crkvi. (L)

Hodočašća u katedrale

POREČ/PULA - Na treću i četvrtu korizmenu nedjelju održana su godišnja hodočašća u katedrale u Poreču i Puli. Okupljanje u katedrale, crkve-majke Porečke i Pulskih biskupije, sa svojim svećenicima oko biskupa, bilo je u euharistiji novi doživljaj jedinstva biskupijske obitelji. Pokorničko slavlje s ispovijedanjem te molitva križnog puta pripravili su nazočne na euharistiju, koja je vrhunac hodočašća. Biskup je u homiliji naznačio neprocjenjivu važnost svećeništva za Crkvu te pozvao vjernike na što bolju suradnju, podršku i molitvu za svećenike. Biskupijsko vijeće za duhovna zvanja tiskalo je prigodne sličice s molitvom za zvanja. (T. M.)

Eufrazijeva bazilika, Poreč

Posjet najstarijoj Porečanki

POREČ - Biskup Ivan Milovan i porečki župnik preč. Petar Pahović posjetili su 6. ožujka najstariju Porečanku, 102-godišnju Paulinu Prodan r. Benčić. O njoj skribi kćerka Alma. Nona i pranona Paulina rođena je u Blatnoj Vasi kod Roča na Bužeštini. (L)

Biskup Milovan i župnik Pahović u posjetu Paulini Prodan

Molitveni izlet

LABIN - Vjernici labinskog dekanata već se više godina okupljaju jedne od prvih korizmenih nedjelja na Skitači, gdje u prekrasnom ambijentu obavljaju pobožnost križnog puta. Ove godine je to bilo Druge korizmene nedjelje, a angažirani su vjernici iz svih župa. Pobožnost je iz godine u godinu sve bolje organizirana. Preporučeno je da postane obiteljski događaj, tj. da dođu cijele obitelji na „molitveni izlet“. (Bib)

Izletnici na Skitači

Misijske grančice

SV. NEDELJA - Potaknuti primjerom vlč. Josipa Racana, povjerenika za vanjske misije naše Biskupije, i mladića iz zajednice Cenacolo iz Novigrada, lani smo u župi Sveta Nedelja počeli akciju sabiranja maslinovih grančica u korist misija. Tada su se odazvali i župljani župe Šumber i ukupno je prikupljeno 24 tisuće kuna. Ove godine akcija je podignuta na dekanatsku razinu, i osim u Šumberu i Sv.Nedelji, odazvali su se i u Labinu, a posebno u Sv. Lovreču i Raši. Bio bi i veći odaziv da nije toliko kišilo. Grančice se voze u Riječku nadbiskupiju, gdje vjernici prilikom preuzimanja daju dobrovoljni prilog. (Bib)

Obnova križa

NOVIGRAD - Na restauraciju u Veneciju upućeno je drveno raspolo iz crkve Gospe Karmelske u Novigradu. Pretpostavlja se da potječe iz druge polovice 16. st. ili iz 17. st. Prije šest godina Istarska županija pokrenula je projekt restauracije drvenih umjetničkih predmeta iz istarskih crkvi, a financira ga regija Veneto. Dosad je restaurirano dvadesetak takvih predmeta. (L)

Raspolo iz crkve Gospe Karmelske

Križni put

GRAČIŠĆE - U subotu 13. ožujka održan je tradicionalni biskupijski križni put mladih Porečke i Pulskih biskupije. Bio je to dosad najmasovniji skup. Bili su tu i roditelji djece, bilo je mlađe i srednje generacije. Sve je dočekao i pozdravio domaći župnik vlč. Josip Racan, u pobožnost uveo vlč. Darko Zgrablić, a ostali svećenici (fra Tomislav Hrštić, Maksimilijan Buždon, Maksimilijan Ferlin, Antun Nižetić, Blaž Bošnjaković i bogoslov Carlos Arturo) sudjelovali su u animaciji. Po troje sudionika nosilo je križ, drugi su čitali tekst postaje, treći uz gitaru predvodili pjevanje. (Bib)

travanj 2010.

LADONJA

7

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Biblijska bdijenja u Poreču i Rovinju

POREČ - Početkom korizme, od Pepelnice do 22. veljače, po drugi put organizirano je Biblijsko bdijenje u Eufrazijevoj bazilici u Poreču. Nakon večernje mise na Čistu srijedu uslijedilo je danonoćno čitanje Božje riječi. Prvi čitač bio je biskup Ivan Milovan, uslijedili su župnik Petar Pahović, đakon Vladimir Brizić i čitači iz svih župa porečkog dekanata. U čitanju je sudjelovalo gotovo dvjesto ljudi. Potaknuti upravo čitanjem, mnogi su kupili Bibliju. (M. T.)

ROVINJ - U Rovinju je također u tom razdoblju organizirano Biblijsko bdijenje. Izmijenilo se oko dvjesto čitača. Župa je intenzivno živjela s tim poticajnim događanjem u koji su bile uključene molitvene zajednice, mladi, članovi zborova, časne sestre, udruge, karitas, predvođeni svećenicima M. Zgrabićem i R. Lekajem. Kao jedan od duhovnih plodova organizirano je cijelonoćno molitveno bdijenje svakog petka u korizmi za duhovna zvanja. (D. T.)

Crkva sv. Eufemije, Rovinj

Biblijsko bdijenje u Starom Pazinu

Najmlađi čitač Noel Pilat

Kao duhovnu pripravu za slavlje Uskrsa, župa Sv. Juraj Stari Pazin i Sv. Lucija organizirale su biblijsko bdijenje pod geslom: "Govori Gospodine, sluga tvoj sluša". Bdijenje je počelo 12. ožujka svečanom sv. misom. Tijekom pet dana i noći u crkvi Sv. Jurja bez prestanka čitala se Biblija od početka do kraja.

Ovim biblijskim bdijenjem željeli smo kao zajednica vjernika i kao pojedinci učvrstiti spoznaju da je Riječ Božja središte našeg vjerničkog života. Cilj je nadalje bio još više i kvalitetnije povezati župe i župljane javnim čitanjem Biblije i popularizirati čitanje Biblije

Prvi čitač bio je župnik vlč. Maksimiljan Frlin, pokrećući tako lavinu od preko 204 čitača i dežurnih navjestitelja i slavitelja Riječi Božje. Tu su bili mlađi i stari, djevojke i mladići, pojedinci i čitave obitelji, čitali su i dežurali i više puta i po više sati. Bili su tu učenici nižih razreda osnovne škole (najmlađi 8 godina), krizmanici, srednjoškolci, studenti, kućanice, poduzetnici, umirovljenici (najstariji 89 god. ina)... i iz drugih župa: Pazina, Žminja, Sv. Petra u Šumi, Berma... Čitava Biblija pročitana je za 98 sati.

Otc biskup, Ivan Milovan predvodio je završno euharistijsko slavlje i zahvalu za sve primljene milosti tijekom i po biblijskom bdijenju 18. ožujka. U svojoj propovijedi, povezujući korizmu kao pripravu za Uskrs u čijem središtu priprave su post, molitva i dobra dijela, istaknuo je važnost biblijskog bdijenja kao molitve i susreta s Bogom.

Na kraju su sudionici biblijskog bdijenja primili blagoslov. (A. MAJIĆ)

travanj 2010.

Posveta oltara

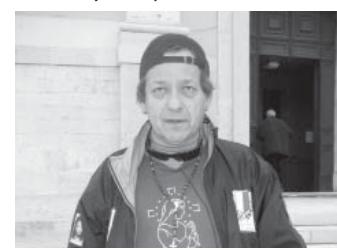
MUNTRILJ – Mjesna crkva Sv. Roka u Muntrilju dobila je novi ambon i oltar što ga je posvetio biskup Ivan Milovan 21. ožujka. To je dar Karmela Krebelja, direktora pazinskog Kamena, i kamnenoklesara Darka Žužića. Biskup Milovan blagoslovio je i Križni put. Usto, na crkvi su postavljeni novi prozori, dar općine Tinjan. (L)

I. Jakovljević, biskup Milovan i župnik Bošnjak

Pješice iz Poreča do Međugorja

POREČ - Na prvi dan proljeća, primivši blagoslov od porečkog župnika preč. Petra Pahovića, opremljen za dugo pješačenje, krenuo je hodočasnik Stanislav Alihodžić iz Poreča za Međugorje. Svoje hodočašće počeo od crkve Gospe od Andjela ispraćen od prijatelja i poznanika. Krenuo je na hodočašće oprاشtanja i pokore, kako je upisano na njegovu štapu, potaknut biblijskim bdijenjem. U Međugorje namjerava stići na Veliki petak i u svetištu Kraljice mira proslaviti Uskrs. (T. M.)

Stanislav Alihodžić

KRONIKA

DOGAĐAJI IZ BISKUPIJE I ŽUPA

Susret obitelji

VELI VRH - U sklopu obilježavanja Svjetskog dana života i Svjetskog dana braka, Katolički obiteljski centar „Nazaret“ organizirao je susret obitelji u župi Krista Kralja na Velom Vrhu, 13. veljače. Svečanu sv. misu uz domaćeg župnika, držao je vlč. Ivan Mlikota iz župe Ližnjan i laik, misionar na službi u Švicarskoj, đakon Stanko Martinović. Đakon je održao poticaj i nadahnuti nagovor o obitelji jučer i danas, o življenju kršćanskih vrednota i o izazovima pred kojima se današnja obitelj nalazi. Govoreći o iskustvima vlastite obitelji, naglasio je važnost vlastitog primjera, istinskog življenja evanđelja u svakodnevnim prilikama. Odgoj, komunikacija, zajedništvo, molitva – bile su teme koje je misionar iznio živopisno i suggestivno.

Po završetku mise održan je poetsko-glazbeni domjenak glazbenika Bruna Krajcara i pjesnika Tomislava Milohanića u župnoj dvorani. Teme ljubavi, života, radosti i svjedočenja vjere izmjenjivale su se u ugodnom obiteljskom druženju. (T. M.)

Susret obitelji na Velom Vrhу

Humanitarna glazbeno-poetska večer

Davor Terzić, Vesna Terzić i Tomislav Milohanić

LABIN - Labinska konferencija Udruge sv. Vinka Paulskog, misleći na one koji si neće moći priskrbiti uskrsni obrok, 20. ožujka u konobi restorana Dubrova kod Labina organizirala je humanitarnu glazbeno-poetsku večer, na kojoj su nastupili Davor Terzić, Vesna Terzić i Tomislav Milohanić. Dobrovoljni prilozi posjetitelja namijenjeni su pripremi uskrsnog obroka za potrebite labinskog dekanata 27. ožujka u prostoru Pastoralnog centra sv. Josipa..

Stotinjak posjetitelja te večeri uživalo je u radosti druženja, u mislima i porukama sv. Vinka Paulskog. Među publikom je bila i Sabina Roznbeker, tajnica Udruge sv. Vinka na nacionalnoj razini, labinski gradonačelnik Tullio Demetlika sa svojim suradnicima, te neki od sponzora.

Prigodnim riječima prisutnima se obratio vlč. Željko Zec, labinski župnik, pohvalivši inicijativu labinske udruge sv. Vinka Paulskog, zaželivši da takvih humanitarnih večeri bude još više budući da je i potrebitih svakim danom sve više.

Svojim su donacijama pomogli: domaćin humanitarne večeri, restoran konoba Dubrova i njen vlasnik Đani Benković, keramičarska radionica Merania obitelji Jenkel koja je za uspomenu posjetiteljima pripremila keramički privjesak sa znakom Udruge sv. Vinka, mesnica Vodopivec Borisa Valkovića, Mauro Licul, Birograf i Labinska tiskara, restorani Riva i Vidikovac, obitelj Bertović i Noina arka, Ciburi produkt Pazin i Dean Matić, HKZ „Mi“. (A. ŠAINA)

Arhiv B. Milanovića u Poreču

POREČ - Na sjednici Vijeća za crkvene arhive i knjižnice pod predsjedanjem mons. Ivana Milovana, biskupa porečkog i pulskog, donesena je odluka da se arhivsko gradivo mons. dr. Bože Milanovića prenese iz Pazina u Biskupijski arhiv u Poreč na pohranu. Time će se osigurati adekvatni smještaj arhivskog gradiva, ali i napraviti popis svega što postoji. Također je donesena odluka da se crkvene matice koje su oduzete od strane komunističkog režima vrate Biskupiji, ali da ostanu u Arhivu u Pazinu u depozitu. (L)

Tečaj za župne animatore

PAZIN – Krajem veljače i početkom ožujka u Pazinskom kolegiju održan je tečaj za župne animatore koji organizira Katehetički ured, tematski u znaku Svećeničke godine. Prvo predavanje 20. veljače održao je dr. Ivan Devčić, nadbiskup riječki na temu „Dostojanstvo svećeničkog poziva“, a vlč. Maksimilian Buždon na temu „Lik arškog župnika.“

Središnje predavanje, sljedeće subote, održao je dr. Stipan Trogrlić na temu „Svećeništvo kroz povijest Istre“. Istom prigodom mons. Vilim Grbac prikazao je lik i djelo Miroslava Bulešića i Francesca Bonifacija. Uslijedile su radionice u kojima je stotinjak polaznika tečaja promišljalo na temu „Kršćanin – svjedok vjere“.

Treće subote predavač je bio dr. Milan Šimunović s temom „Svećenik i Dan Gospodnjii“, a koreferat naslova „Animiranje nedjeljnog liturgijskog slavlja“ s. Branke Matika iznio je vlč. Sergije Jelenić.

Posljednji radni susret župnih animatora održan je 13. ožujka, na temu „Svećenik za narod“. Akademik dr. Josip Bratulić pojasnio je razliku pojmove ‘narodni svećenik’ i ‘svećenik za narod’. Koreferat na temu „Svećenik današnjice“ održala je prof. Zora Markotić, ravnateljica OŠ Fažana. (L)

Liječnik-vjernik u bolesniku ne vidi

Dr. med. Elizabeta Staver Nikolov liječnica je u Službi za školsku medicinu Zavoda za javno zdravstvo Istarske županije. Rodom iz Žminja, danas živi i radi u Rovinju. Dobitnica je Biskupijskog priznanja u 2009. godini za dugogodišnju svestranu zauzetost u župi.

Vaše profesionalno zanimanje liječnice je izbor koji u sebi nosi iskonsku vrijednost - pomoći drugome, bližnjemu. Kad ste odlučili postati liječnica?

- Rođena sam na Stanciji kraj Žminja. U Žminju sam živjela do 12. godine. Mislim da je to razdoblje života bilo bitno za rast i upijanje vjere. Svi su oko mene bili praktični vjernici. Živjeli smo blizu župne crkve, tako da sam svakodnevno s ostalom djecom molila krunicu, pjevala, svirala, zvonila, čistila i kitila crkvu. U posebno lijepom sjećanju ostala mi je atmosfera slavlja mladih misa 60-ih godina. Od 1965. preselili smo u Rovinj, gdje smo se odmah uključili u župu.

Konkretna ideja da studiram medicinu pojavila se kad sam kao dežurna učenica u 8. razredu pratila jednog učenika u ambulantu jer se bio porezao. Pomislila sam da bi bilo jako lijepo kad bih i ja mogla tako pomoći. Nakon završene gimnazije studirala sam medicinu u Zagrebu i od 1979. radila kao liječnica u DZ-u Rovinji.

Poseban događaj u početnim godinama liječničkog rada bio je kad sam 1982. izabrana od tadašnje Biskupske konferencije Jugoslavije da s još četvero kolega pred-

stavimo liječnike katolike Jugoslavije na svjetskom kongresu liječnika katolika u Rimu. Vrhunac je prelijepih doživljaja bio što nam je omogućen osobni susret sa svetim ocem Ivanom Pavlom II.

Kasnije sam radila dvije godine na Dječjem odjelu u bolnici u Puli. Udalila sam se, imamo troje djece pa sam se vratila u Rovinj i nakon postdiplomskog studija od 1988. radim u ambulantu za školsku djecu, koja je od te godine organizirana u ambulantu za preventivnu zdravstvenu zaštitu učenika. Tim iz Rovinja brine se za jedanaest osnovnih i četiri srednje škole na području Rovinja i djelomično Pule, tj. za ukupno 4.000 učenika.

Obavljaju se sistematski i ciljani pregledi, cijepljenja, zdravstveni odgoj i savjetovališni rad uz kontaktiranje brojnih osoba u školi, učenika i roditelja, u često improviziranim radnim prostorima, ali se posao nastoji što savjesnije obaviti. Posebno zabrinjava porast poremećaja u ponašanju učenika, koji je najčešće odraz rastigranih obitelji, odgoja koji je zakazao, nedostatka ljubavi i smisla za pozrtvovnost kojima bi dijete trebalo biti okruženo.

ISPREPLETENI PUTOVI MAJKE, LIJEĆNICE I VJERNICE

Dr. med. Elizabeta Staver Nikolov

- Aktivna ste članica mnogih strukovnih i drugih udruga. Kako uskladjujete obiteljske obvezе, posao i aktivnosti u župi?

- U biti se sa svakom od tih aktivnosti žena može baviti dvadeset i četiri sata, tj. ispuniti čitav svoj život, kao supruga i majka, liječnica ili djelatnica u župi. U mojoj su se životu ta tri životna puta ispreplela. Jasno da pritom kuća ne može blistati, ali može pristoјno izgledati. Nije moguće baviti se znanošću s visoko ambicioznim ciljevima, što osobe i fizički odvaja od sredine. Nije moguće biti uključen u svim župnim aktivnostima i pobožnostima. Rješenje je nastojati se organizirati, pokušati izabrati što je važnije u tom času, u svemu

biti umjeren, ali istovremeno i odgovoran da se bitno ne propusti. Svakako je važna suradnja i pomoć drugih članova obitelji.

- Možete li nam iz svog dugogodišnjeg liječničkog iskustva reći nešto o prisluhu bolesniku, posebno Vas kao liječnice vjernice?

- Od liječnika se po prirodi struke očekuje da bude maksimalno posvećen bolesniku. Liječnik-vjernik u bolesniku ne vidi samo tijelo i psihu, već i dušu. Niz je mogućnosti da liječnik-vjernik pomogne više, npr. da u slučaju životne opasnosti krsti novorođenče, da moli za svoje pacijente, da spašava nerođene u opasnosti od pobačaja, da uputi osobu s poteškoćama na dobru isповijed, da predloži

samo tijelo, već i dušu

i organizira bolesničko pomazanje, tj. da spašava i dušu, što je u konačnici najvažnije.

- Kao liječnica sudjelujete u vođenju dijela zaručničkog tečaja na temu "Odgovorno roditeljstvo". Kakva su iskustva?

- Posebno me raduje mogućnost da sa zaručnicima koji se izjašnjavaju kao vjernici mogu obraditi ovu temu. To je prilika da se otvoreno i slobodno može objasniti koliko je važno da se u planiranju obitelji vodi računa o poštivanju života. Prema Kodeksu medicinske etike, liječnik pri nuđenju bilo koje metode ili sredstva, bilo za sprečavanje začeća (kontracepcije) ili za stvaranje života (medicinski potpomognute oplodnje), dužan je objasniti detaljno što se pritom zbiva, a par ima pravo znati što mu se točno nudi i ima pravo odlučiti je li im to prihvatljivo. Posebno se na tom tečaju naglašava da za pravog vjernika nikako nije prihvatljiv postupak, sredstvo ili metoda pri kojima se žrtvuju nevini životi, čime se teško opterećuje savjest i vrijeđa Boga, koji je stvoritelj i gospodar života.

- Angažirani ste vjernik laik u svojoj župi. Koliko Vas to ispunjava kao osobu, što vjera znači za Vas i Vašu obitelj?

- Vjeru smatram temeljem smisla života, glavnim izvorom životne snage. U uvjerenju da nam je Bog uvijek blizu, sve se bitno lakše može podnijeti.

Obitelj je osnovna stanica društva u kojoj se vjera prenosi prije svega primjerom, svakako molitvom, euharistijom i redovnom nedjeljnom misom. Mislim da svaki vjernik kao dio tijela Crkve treba naći svoje mjesto i angažirati se prema svojim mogućnostima, budno pratiti potrebe i uključiti se.

ZNALA SVIRATI PRIJE NEGOLI ČITATI

- Orgulje, zborsko pjevanje i glazba općenito, uz medicinu, Vaša je velika ljubav. Gdje su njezini počeci?

svijet. Već sam s pet godina poznavala tipke, prije slova i brojki. Pod budnim maminim okom počela sam svirati, jasno od vježbica najprije pa sve do pjesama i cijele mise s 12 godina. Kasnije sam uglavnom pjevala, a od 2003. ponovno sviram. Posebno me raduje pripremanje svega što treba za nedjeljno zborsko pjevanje.

- Za dugogodišnju svestranu zauzetost u župi 2009. dobili ste Biskupijsko priznanje. Koliko Vam to priznanje znači?

- Biskupijsko priznanje za sve aktivnosti u župi, od

Susret s papom Ivanom Pavlom II.

- Počeci te ljubavi sežu otkad postojim. Moja je mama počela svirati orgulje kao mlada djevojka i još uvijek svira, već 63 godine. Rođena sam na blagdan Nevine djećice, što smatram znakovitim, budući da su mi i danas jako pri srcu nevino žrtvovana djeca, a mama je tri dana prije, na Božić te godine svirala tri mise, tako da su me zvukovi orgulja doslovce dopratili na ovaj

molitvenih skupina, preko župnog vijeća, aktivnosti u zboru i na zaručničkim tečajevima jako godi, iskreno sam zahvalna, ali sam ga primila još više kao poticaj za što bolji daljnji rad.

- Možete li usporediti grad u kojem radite, Rovinj, prije 20-30 godina i danas?

- Prije 30 godina stanovnika je bilo manje. Kao liječnica opće prakse

i na hitnoj pomoći poznavala sam puno osoba. Prije 20 godina stanovništvo se zbog povijesnih okolnosti povećalo. Na cesti se osjeća izvjesno otuđenje, ali mora se primjetiti da se u crkvi skuplja više vjernika iz raznih krajeva. Doživljava se pravo bratstvo u vjeri.

- Kako ste kao vjernici laici organizirani u župi i koliko to župniku znači? Suradjuje li s vrlo aktivnim HKD-om "F. Glavinić"?

- Vjerski je život laika u župi poprilično dobro organiziran. U svakoj grupi, molitvenoj, animatorskoj, karitativnoj, pjevačkoj itd., voditelji angažirano vode susrete i rad i svakako župniku to puno znači. Velik dio članova zbora HKD-a "F. Glavinić" za velike blagdane se priključuje crkvenom zboru, a povremeno zbor ovoga društva samostalno nastupa u crkvi.

- I za kraj, što biste poručili čitateljima Ladonje kao liječnica i vjernica u ovim vremenima, a uoči najvećeg crkvenog blagdana, Uskrsa?

- Okruženi smo bolestima. Iskoristimo šansu da, bilo kao bolesnici, osmislimo svoje boli pridružujući ih Isusovoj otkupiteljskoj muci, bilo kao njegovatelji, u bolesniku vidimo Krista, čvrsto vjerujući da će iz našeg Velikog petka sigurno doći i naš Uskrs.

Od srca svim čitateljima Ladonje želim blagoslov i mir Milosrdnog Uskrslog Isusa.

Bogoslov koji je

Osuđen sam 18. veljače 1956. Nakon toga bio sam u KPD-u Niš i godinu dana u Staroj Gradiški. Tri godine sam bio u zatvoru, sve sam izdržao do kraja. Uvijek u strahu. I kad su me pustili mislio sam da će me uhvatiti, stalno sam se ogledavao, jer su mi rekli da se nisam popravio i da ćemo se ovdje brzo opet vidjeti. To je bio pozdrav iz Stare Gradiške.

Vlč. Atilije Krajcar

Javio mi se jedar glas župnika Karođbe i Rakotula, vlč. Atilija Krajcara, kad sam nazvao da se dogovorimo za susret. Nije ni čudo da sam ga oslovio s 'mladomisničem', a u kolovozu ove godine slavi svoju zlatnu misu, pedeset godina svećeništva. Dočekao me u župnom stanu kojeg su mu sagradili župljani. Pun zahvalnosti govorio o tome i o kapelici posvećenoj bl. Alojiju Stepincu između crkve i župnog stana. A dići se i kalvarijom u neposrednoj blizini na koju je uz ostalo uklesan stih Frana Krste Frankopana *Na vik živi ki zgine pošteno.*

Zlatomisnik vlč. Atilije Krajcar rođen je 26. rujna 1934. godine u Pamićima (Žminj), od oca Ivana i majke

Katarine (rođ. Pamić). Kao bogoslov riječke teologije pozvan je 1954. godine na odsluženje vojnog roka u Prizren, gdje je osuđen na tri godine strogog zatvora. Početkom 1956. bio je osuđen „u ime naroda“ na tri godine strogog zatvora, zbog toga što je rekao da u Jugoslaviji nema slobode vjere, da je Alojije Stepinac nevin osuđen i da je riječka bogoslovija zatvorena s lažnim svjedocima. Kaznu je izdržavao od 21. studenog 1955. do 21. studenog 1958. u KPD-u Niš i Staroj Gradiški. Za svećenika je zaređen 21. kolovoza 1960. Službovao je u Ližnjalu, od 1982. djeluje kao župnik župa Karođba, Rakotule i Kaldir, a danas je župnik župa Karođbe i Rakotula.

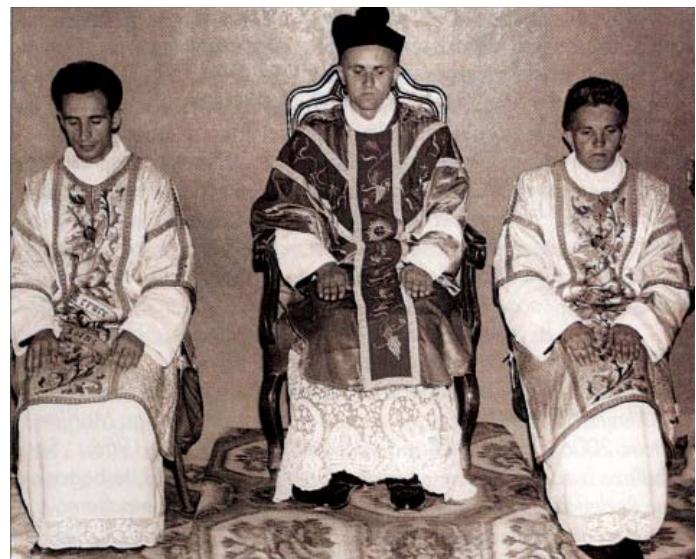
RADOSNA MLADA MISA

- Zlatomisniče, na Vašoj mladoj misi u Žminju, uz Vas su kod oltara bila i dvojica bivših zatvorenika, vaši prijatelji, kolege, vlč. Ante Žufić i vlč. Dragan Domšić. Koji je to bio osjećaj? Kako ste se Vi poslije proveli pod komunističkim režimom?

- Svakako da je mlada misa za svećenika najveći događaj u njegovu životu. To je bilo 28. kolovoza 1960. god. u Žminju. S nama je bio i Anto Baković koji je iz Bosne došao osam dana k nama da doživi tu radost, pa je bio na mojoj mladoj misi i na misi vlč. Žufića. To nas je veselilo. Propovijedao je moj pokojni brat Ivan, koji je malo rasplakao puk na mladoj misi, spominjući i te događaje i nas koji smo

probali malo drugačije stvari. Tih godina kad je vladao režim koji – ne bih rekao da nije volio Crkvu, on je mrzio Crkvu, posebno Crkvu koja je bila svoja a ne u službi režima. Dan je bio lijep, lijepa je bila mlada misa, radosna. Osam dana prije, u pulskoj Katedrali, ležali smo pred oltarom da primimo svećenički red od našega biskupa dr. Dragutina Nežića. Četvorica smo bili mladomisnika, a trojica su bili u zatvoru radi svoga zvanja: Domšić, Žufić i ja. Današnji naraštaj ne može ni zamisliti kakve su se sve stvari događale u našem životu. Ali radost je bila i zahvalnost, i uz mnoge križeve koje smo kroz naš mladenački život doživjeli.

- Bili ste zatočeni radi vjere. Kako je tekao proces optužbe, uhićenja i

Mladomisnik Krajcar s vlč. Domšićem i vlč. Žufićem

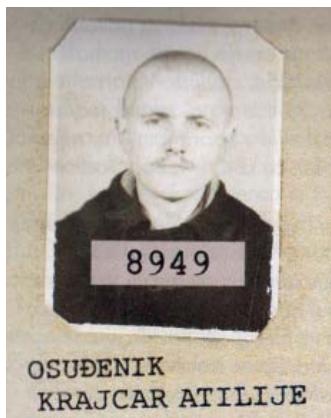

travanj 2010.

tri godine robijao

robijanja? Kasnije ste bili tajnik Istarske podružnice Društva političkih zatvorenika.

- Suđenje je bilo 16. svibnja 1955. Po nekim iskazima teretilo me se da sam bio upleten u protudržavnu propagandu. Za dva dana sam trebao poći doma. Međutim, poslali su me u Prizren, gdje sam služio vojsku 20 mjeseci, jednog jutra rano da moram poći u Prištinu i tamo uzeti neki radio. Krenuo sam u Niš vlakom i došao u Vojno-istražni zatvor, i tu je počela moja kalvarija. Nisam bio svjestan toga, jer sam slovio kao dobar vojnik, poslušan, ali to su bile političke intrige. Bilo je to 21. studenog 1955. Desetak-petnaestak dana bilo je strašno teško, psihički te progone, cijele noći ispitivanja. Jedanput mi je rekao islijednik: Ako ostaviš sjemenski, za osam dana ćemo srediti, ići ćeš doma. Uvijek obećanja. Trebalо je ustrajati. Osuđen sam 18. veljače 1956. Na-

kon toga bio sam u KPD-u Niš i godinu dana u Staroj Gradiški. Tri godine sam bio u zatvoru, sve sam izdržao

do kraja. Uvijek u strahu. I kad su me pustili mislio sam da će me uhvatiti, stalno sam se ogledavao, jer su mi rekli da se nisam popravio i da ćemo se ovdje brzo opet vidjeti. To je bio pozdrav iz Stare Gradiške.

Godine 1991. došlo je do značajnih promjena. Ja sam na tri mjesta nešto zapisao, svjedočio o svojoj robiji: u 50 godina Pazinskog sjemeništa 1995., mons. Ivan Grah je pisao u knjizi „Udarit ću pastira“ o osamdesetak naših svećenika i bogoslova, i zadnje od don Ante Bakovića „Batinama do oltara“. Kad je došla sloboda onda su se i po županijama osnovale tzv. podružnice hrvatskih političkih zatvorenika, pa je i u našoj Istri bila osnovana. Ali Istra je posebno područje, još se ne gleda onako kako bi trebalo, na žalost, nego se gleda starim sistemom, starim pogledima, starim ideologijama, što je potpuno krivo. Meni su bili rekli da ću biti tajnik, međutim, nisam ništa dobio od tih dokumenata, nekako se to rasplinulo, tako da se sada radi s riječkom podružnicom. Naše društvo u Istri je zamrlo.

DON MIRO JE NAŠ UZOR

- Bili ste dječak u ono vrijeme kad se dogodio strašan zločin u Lanišću, kad su ubili Miroslava Bulešića. Kako ste to doživjeli? Kako je taj događaj utjecao na Vaš životni poziv? To je bila

Vlč. Krajcar pričešće roditelje

jedna tabu-tema.

- Ne samo tabu-tema, nego to je bila stalna napast, nuđenje i obećanje i prijetnje. Ja sam pošao u sjemenište 1945. kada se otvorilo sjemenište među prvim đacima, zahvaljujući mom pokojnom bratu Ivanu koji je uputio četvoricu iz Žminja u prvi razred, odnosno pripravnicu. Bio sam u sjemeništu 1947. kad su ubili Bulešića. Bio mi je profesor vjeronauka i talijanskog jezika, podravnatelj sjemeništa. Osoba koja je odlučivala puno toga. Kada se dogodio zločin bio sam doma. Mira je poznавala i moja pokojna majka, bila je prijateljica s njegovom majkom Lucijom. Pa kad smo čuli da je umro, počeli smo

svi plakati tamo u Pamići. Odlučili smo poći popodne u Savičentu na noge, na sprovod. Međutim, tamo na pola puta, kod sela Antončići, su nas frmali i rekli: „Nema, nema... Neće ga zakopati u Savičenti.“ Pa smo se vratili. Bilo nam je teško. Kad smo kasnije došli u sjemenište, bili smo žalosni, utučeni. O tome nismo pričalo, šutjeli smo i učili i molili se Bogu. On nam je uvijek bio uzor. Bili smo odlučni biti u službi Krista Kralja i Crkve naše koja je bila jako udarena za vrijeme rata a i poslije rata, posebno ubojstvom i mučeništvom Sluge Božjega Miroslava. Don Miro je jedna zvijezda koja i danas pokazuje ispravan put.

(Završetak u idućem broju) □

Stopama sv. Franje u Puli

Živjeti evanđelje na franjevački način znači voljeti Boga, prirodu i pronaći smisao u jednostavnosti. U franjevaštvu se može naći zadovoljstvo i ispunjenost. Važan je osjećaj da nisam osamljen te da smo vezani duhovnim zajedništvom, kaže fra Frano Delić.

Na brdu iznad pulske Arene smještena je župna crkva sv. Antuna. Na taj je način simbolično povezana duga istarska povijest još od antičkog vremena s kršćanskim identitetom, koji je na istarskom poluotoku prisutan od prvih stoljeća kršćanstva. Brojne povijesno-umjetnički vrijedne crkve još iz kasnoantičkog vremena obogaćuju život vjernika u Istri i unatoč svim povijesnim promjenama koje su Istrani doživjeli, one su stalnost – pokazatelj tradicije i duhovne snage kojoj se vjernici uvijek vraćaju.

Impresivan dojam koji već pri prvom pogledu ostavlja na nas crkva i samostan Sv. Antuna neupućene bi lako mogao navesti na zaključak da je riječ o zdanju koje je tu odvajkada, stoljećima. Međutim, mlađe je mnogo od onoga što oko navodi na spomenutu pomis-

ao. Ove se godine, naime, slavi 70. rođendan crkve i samostana Sv. Antuna. Nakon posvete crkve, koja je osmišljena u neoromaničkom stilu, izgrađen je i zvonik, vidljiv iz svih dijelova grada. Od tada malo-pomalo crkva se neprestano uređuje doprinosom svojih vjernika.

Na pitanje zašto je bila potrebna izgradnja nove crkve nije teško odgovoriti, župa danas broji oko 18 tisuća stanovnika i oko 12 tisuća vjernika, među kojima je na popisu za blagoslov dvije i pol tisuće obitelji.

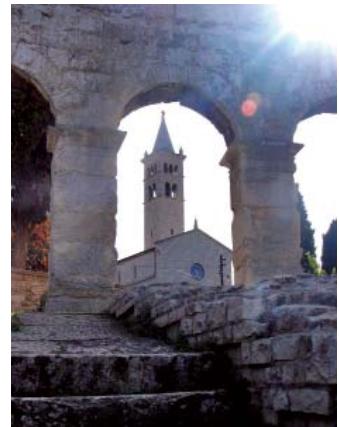
U samostanu danas žive četiri franjevca, župnik fra Tomislav Hrštić, dvojica župnih vikara fra Frano Delić i fra Stanko Škunca te kroničar fra Berard Barčić, koji ove godine u rujnu navršava stotinu godina. Uz franjevca djeluju i č. sestre sv. Vinka Paulskog, koje pomažu u pastoralu i u samostanu. Vjernici se sve više

uključuju u aktivnost koje se nude unutar župne zajednice. Mnogi su se mlađi odazvali Božjem pozivu i krenuli stopama sv. Franje u Frami i Framici, a odrasli vjernici svoju franjevačku duhovnost grade u Franjevačkom svjetovnom redu.

Franjevački svjetovni red ili Treći red pokrenuo je sam sv. Franjo, a takvu vrstu duhovnog života mnogi laici slijede i danas. Fra Frano Delić, duhovnik FSR-a, kaže da franjevaštvo karakterizira otvorenost prema potrebitima.

- Živjeti evanđelje na franjevački način znači voljeti Boga, prirodu i pronaći smisao u jednostavnosti. U franjevaštvu se može naći zadovoljstvo i ispunjenost. Važan je osjećaj da nisam osamljen te da smo vezani duhovnim zajedništvom, napominje fra Frano.

Župnik vodi i ministran-

Crkva sv. Antuna iznad Arene te, kojih je četrdesetak, i rijetko se dogodi da prođe dan, a da nema ministranata na sv. misi, što je danas uistinu rijekost. Mlađi su nadalje uključeni u Katoličku malonogometnu ligu (KMNL) pjevačke zborove i vokalno-instrumentalni sastav Shalom, koji od 1991. pjeva na misi za mlade u 12 sati. Nadalje, pokrenut je i studentski vjeronauk te susreti bračnih parova, a u župi je aktivan i Neokatekumenski put. Važan doprinos daje

Mlađi u okružju sv. Antuna Padovanskog

Sveti Franjo inspiracija i mladima

Veselje, skromnost i dobrota vrline su koje bi svatko htio imati, a sv. Franjo je savršen primjer za to, a Frama pruža zajedništvo koje potiče mlađe da ga slijede.

Predsjednica mjesnog bratstva Manda Brčina poziva mlađe da im se pridruže i dođu na susret koji je svaki petak u 20.30 sati u prostorijama samostana.

- Susret počinje molitvom časoslova. Zatim animator predstavi temu koju potom obrađujemo. Teme su razne: svjetovne, franjevačke, zabavne... Ovisno o temi, nastavljamo rad u grupama, paru ili svi zajedno. Susreti su upotpunjeni pjesmama i toplinom te se zaista osjeti zajedništvo među mlađima, kaže Manda.

iznad Arene

Susreti bračnih parova

Obitelj je temelj društva i zdravog odgoja djece, no danas je ugrožena zbog mentaliteta svijeta koji ne cjeni zajedništvo. U tom vremenu otuđenosti i zaposlenosti, obitelji se često raspadaju. U župi sv. Antuna okupljaju se zato i bračni parovi u Hrvatskoj zajednici bračnih parova, koja je dio međunarodne zajednice, a u Puli joj je duhovnik fra Frano Delić, koji nam kaže da je pastoral potreban u smislu obnove ljubavi i zajedništva. Bračni par treba gajiti svijest o pripadnosti jedno drugome i graditi ravnotežu duha i tijela.

- **Kroz pastoral bračnih parova razvija se svijest da su oni dio Crkve, a svećenik je potreban jer daje duhovnu hranu obitelji. Pomaže bračnom paru da prepoznaju i računaju na Božju pomoć i blizinu, a meni je rad s bračnim parovima pomogao da još više zavolim svoje svećeništvo, napominje fra Frano.**

i župno-pastoralno vijeće kojem ove godine ističe petogodišnji mandat. U župi se već obnovio župni karitas koji ima novo vodstvo i dvadesetak aktivnih članova koji vode brigu o stotinjak najsiromašnijih obitelji na području župe. Za njih se prigodom Uskrsa i Božića skupljaju dobrovoljni prilozi uz prigodne pakete hrane. Karitas je dobio i prostor unutar samostana koji će biti aktivan do ljeta i pristupačan za sve potrebne. Udruga sv. Vinka ima redovite susrete i posjećuje najpotrebnije. Molitvena zajednica Krunica života okuplja se četvrtkom u večernjim satima i moli za razne potrebe svojih članova i župe.

Jedan od najljepših i najuspješnijih događaja u životu župe prošle godine je humanitarna akcija "Volio bih gledati kroz prozor". U toj akciji prikupljala su se sredstva za Antona

Živkovića, 26-godišnjeg mladića, koji je nakon teške ozljede ostao prikovan za krevet i s obitelji je živio u malom stanu bez prozora. Cilj akcije bio je osigurati novi dom Antonu i njegovoj obitelji, u kojem će moći živjeti zdravije i dostojanstvenije. Akcija je uspješno okončana malonogometnim turnirom i humanitarnim koncertom koji se održao u Domu sportova "Mate Parlov" u studenom lani.

- Osobno sam bio iznenađen uspjehom ove akcije koja je protekla u lijepom ozračju i uključila mnoge humanitarce koji su na djelu pokazali svoju ljubav u konkretnoj potrebi za Antonom Živkovića. Nadam se uspješnom završetku akcije koja u sebi nosi još brojne potrebe, od prilaza stanu do želje za potpunim oporavkom uz dugotrajnu rehabilitaciju, rekao nam je župnik fra Tomislav, koji je bio voditelj akcije.

Župnik fra Tomislav Hršić u blagoslovu kruha

Anton Živković rekao nam je da se malo iznenađio i nije vjerovao da će se to tako dogoditi.

- Organizacija je bila prekrasna i ovom prilikom zahvaljujem svima koji su se uključili u ovu akciju. Meni je ovdje ugodno. Još se rješava pristup zgradi koji mi može olakšati život. Imam svjetlosti i zraka koliko mi treba i imam svoj odmor koji mi je tako potreban, kaže Anton.

Župa će 70. obljet-

nici djelovanja proslaviti prigodnom trodnevnom duhovnom obnovom za blagdan sv. Antuna Padovanskog koju će voditi fra Marijo Knezović, franjevac koji je svoju svećeničku službu obavljaо u Međugorju i bio urednik Radio Međugorja. Svečanu misu na sam blagdan vodit će mons. Mile Bogović, biskup gospicko-senjski, a dječju misu fra Draženko Tomić, njegov kancelar.

Mozaik iznad ulaza u crkvu

travanj 2010.

Premijerka Kosor pozvala Papu u Hrvatsku

HRVATSKI CARITAS pokrenuo je prikupljanje pomoći za stradale od potresa u Čileu. Svi se u akciju mogu uključiti uplatom na žiro račun HC-a 2340009 – 11000 80340 (poziv na br. 57), ili pozivom na tel. 060 9010 (cijena poziva 6.15 kn, PDV uključen).

OSMA OBLJETNICA SMRTI KARDINALA KUHARIĆA obilježena je 11. ožujka u Zagrebu, Požegi i Sisku. U zagrebačkoj katedrali misu je predvodio zagrebački pomoćni biskup Valentin Pozaić, misu u Požegi generalni vikar požeške biskupije mons. Josip Devčić, a u sisačkoj katedrali biskup Vlado Košić. Kardinalovo geslo bilo je Bog je ljubav

PREMIJERKA J.KOSOR bila je 13. ožujka u audijenciji kod pape Benedikta VI. Predsjednica Vlade RH informirala je Papu o nastojanjima hrvatske Vlade za skori ulazak u EU, a posebno se zahvalila za pozitivnu ocjenu, pred cijelim diplo-

matskim zborom, postignutog arbitražnog sporazuma sa Slovenijom. Premijerka je pozvala Papu da posjeti Hrvatsku.

DAN KATOLIČKOG BOGOSLOVNOG FAKULTETA Sveučilišta u Zagrebu proslavljen je 11. ožujka na Šalati. Diplome su uručene studenticama i studentima filozofsko-teološkog smjera (53), Katehetskog instituta (41), Instituta za teološku kulturu laika (31), Instituta za crkvenu glazbu i studiju kršćanske duhovnosti (4).

SABOR BISKUPA RIJEČKE METROPOLIJE. U Gospiću je 25. ožujka, pod predsjedanjem riječkog nadbiskupa i metropolita dr. Ivana Devčića, održan Sabor biskupa Riječke metropolije. Uz nadbiskupa Devčića bili su porečki i pulski biskup Ivan Milovan, gospicko-senjski biskup dr. Mile Bogović i krčki biskup Valter Župan. Riječka metropolija obilježila je lani 40. obljetnicu; utemeljio ju je papa

Pavao VI. 1969.

SUDSKU GODINU 2010. za Međubiskupijski sud prvoga stupnja i Međubiskupijski sud u Zagrebu otvorio je 16. ožujka kardinal Josip Bozanić. U ime Interdijecezanskog ženidbenog suda u Rijeci na otvorenju je sudjelovao mr. Ilija Jakovljević.

DR. MARIJANU JURČEVIĆU, riječkom teologu, skupština Primorsko-goranske županije odlučila je uručiti nagradu na životno djelo: za postignuća na području teologije i filozofije, za izuzetan prinos odgoju i obrazovanju brojnih naraštaja studenata, za promicanje kulture dijaloga. Dr. Jurčević, profesor na Teologiju, u Rijeci djeluje 45 godina.

Mons. Vjekoslav Huzjak

MONS. VJEKOSLAV HUZJAK, prvi bjelovarsko-križevački biskup, posvećen je za biskupa 20. ožujka. Glavni posvetitelj bio je zagrebački nadbiskup i metropolit kardinal Josip Bozanić. Geslo mu je *Ljubiti Boga i bližnjega*. Mons. Huzjak je rođen 1960., za svećenika je zaređen 1986. Papa benedikt XVI. osnovao

je Bjelovarsko-križevačku biskupiju lani.

Mons. Želimir Puljić

MONS. ŽELIMIR PULJIĆ, dosadašnji dubrovački biskup, izabran je za zadarskog nadbiskupa. Naslijedio je nedavno preminulog nadbiskupa mons. Ivana Prendu. Rođen je 1947. u mjestu Kamena u BiH. Za biskupa je zaređen 1990.

USPRAVNI U EUROPNU. Treba razgovarati s velikima s načelnim pozicijama a nikad na koljenima, svjesni smo da smo tijekom povijesti dali ne samo značajan obol europskoj znanosti i kulturi nego i obrani europske civilizacije od stranih osvajajućih. Zbog toga je nužno razvijati zdravu samosvijest u našem narodu, stoji u pismu hrvatskih biskupa u povodu pristupnih pregovora za ulazak Hrvatske u Europsku uniju.

HRVATSKA KARMELSKA PROVINCIJA obilježava 50. obljetnicu postojanja. Karmelićani su na poziv nadbiskupa Stepinca došli iz Sombora 1959. i iduće godine osnovali samostan u Remetama kod Zagreba. Karmelićanke su od 1965. do 1977. imale svoj samostan u Juršićima. (L)

Premijerka J. Kosor s papom Benediktom XVI.

travanj 2010.

Razmišljanje Uskrsa

Uskrs nam otvara horizonte nade i optimizma.

Uskrsnuće, rađanje novog života iz pepela, smrti i ništavila oduvijek je podsvesno najdublja i najveća čežnja čovjeka kroz povijest, suočenog s konačnošću života, odnosno, sa svojim najvećim i neumoljivim neprijateljem - smrću. Dokaz tome je prisutnost ideje uskrsnuća u mitologiji mnogih drevnih naroda i kultura. Mit o ptici Fenix, koja svake godine umire i rađa se ponovno ili egipatska priča o Izidi i Ozirisu u kojoj raskomadani Oziris ustaje od mrtvih tek su neki od brojnih primjera. Uskrsnuće nije samo duboka ljudska čežnja, već i potreba, a možda čak induktivno razmišljajući i nužda.

Logika i potreba Uskrsa

Ruski kršćanski filozof Vladimir Solovljev smjono zaključuje, promatrajući kružnu izmjenu godišnjih doba, truljenje pšeničnog zrna u zemlji iz kojeg niče novi klas te neprestanu regeneraciju sveukupne materijalne zbilje, da u prirodi ništa ne umire nego samo prelazi iz jednog oblika postojanja u drugi, iz jednog načina života u drugi. Imajući to u vidu, Solovljev tvrdi da je uskrsnuće Isusa Krista, savršenog pravednika, kolikogod ono samo po sebi bilo paradoksalno, u biti, jedina logična stvar koja je nakon njegove smrti mogla uslijediti. Jasno, kakogod ovo bio zanimljiv pokušaj, Kristovo uskrsnuće

nemoguće je dokazati bilo kakvim filozofsko-znanstvenim argumentima, ono se može jedino prihvati vjrom.

Posljedica Uskrsa

Pravi "dokaz" Kristova uskrsnuća je korjenita promjena života onih koji su Uskrsloga vidjeli. Što je nagnalo, ako ne susret s uskrslim Kristom, priprostog i neukog galilejskog ribara Petra da ode iz svog rodnog zavičaja do nakraj svijeta, u Rim, ne bi li tamo doslovno svojim životom posvjedočio istinitost poruke koju je pro-nosio: muka, smrt, uskrsnuće od mrtvih i božanstvo Isusa iz Nazareta. Tisuće ubijenih, mučenih i proganjениh prvotnih kršćana jamstvo su istinitosti Kristova uskrsnuća za nas vjernike današnjice. Tko bi, imalo razuman, žrtvovao vlastiti život zbog neke izmišljotine, tlapnje ili obmane?

Radosna vijest koju su prinosili prvi kršćani dovela je postupno do preobrazbe i transformacije čitavog sociopolitičkog sustava rimskog carstva, koje je već bilo na umoru. Jednakost i dostojanstvo svakog čovjeka u novoj vjeri, ukipanje ropstva, postavljanje visokih etičkih normi za cijelo društvo, pobjeda nade nad očajem i besmislim te konačno suton stare i rađanje jedne nove civilizacije vidljiva je posljedica Isusova uskrsnuća. Možemo

sa sigurnošću zaključiti da je i naše društvo danas potrebno toga i takvoga "uskrsa". Obmanuto prosjetiteljskim idejama, ranjeno totalitarističkim režimima i u posljednje vrijeme udareno recesijom i krizom, suvremeno europsko postmodernističko društvo vapi za uskršnjom preobrazbom.

Hrvatski Uskrs

Situacija je još gora "na domaćem terenu". Aktualna hrvatska društvena zbilja na prvi pogled uistinu ne ostavlja razlog nadi u bolje sutra. Afera za aferom, pronevjera do pronevjere, opća apatija i rezignacija, nepovjerenje i razočaranost u sustav, siromaštvo, prebacivanje odgovornosti, kolektivna društvena svijest u trajnom mitomanskom žalu za knezovima, kraljevima, banovima, poglavnicima, maršalima, vrhovnicima i vođama, čini nas taocima povijesti i kukavicama u sadašnjem trenutku koji se boje i zaziru od izazova budućnosti. I evo novi hrvatski "Mojsije" oduševljava i nudi spasenje naciji svojom "novom pravednošću", koju, uzgred budi rečeno, Crkva u Hrvata do iznemoglosti propovijeda već niz godina. No, čini se ipak da u narodu veću vjerodostojnost uživa onaj koji je za takvu propovijed dobro plaćen od onoga koji to čini besplatno.

Koliko smo samo potreb-

Don Luka Pranjic

ni uskrsnuća pravde, solidarnosti, povjerenja, odvažnosti i poštovanja u nama samima, u našim obiteljima, na našem radnom mjestu i u konačnici u našem društvu! Vapimo za preobrazbom, za novim životom, za "uskrsom"! Kristovim uskrsnućem čovjeku se otvara mogućnost da i sam postane novo i preobraženo stvorenje i da na taj način učini boljim svijet u kojem živi, kao što su to učinili prvi kršćani. Od preobrazbe pojedinca do preobrazbe društva, Uskrs nam otvara horizonte nade i optimizma te daje smisla našoj vjeri u bolje sutra.

Uskrs – privatna stvar?

No taj proces se ne događa preko noći i on nije spektakularan. Radost Uskrsa Crkva i vjernici ne smiju zadržati sebično samo za sebe već ju trebaju podijeliti s cijelim svijetom. Što bi bilo da su Marija Magdalena, Petar, Ivan ili ona dva učenika na putu za Emaus susret s Uskrslim smatrali svojim osobnim duhovnim iskustvom te da nisu nikome govorili o tome? Neka stoga ovaj Uskrs koji je pred nama ne ostane zaključan u naše sakristije, crkve i obiteljske domove. Pustimo ga van!

Bliskost kardinala Alojzija Stepinca i

Kako nam je poznato, velikan Katoličke crkve u Hrvatskoj kardinal Stepinac bio je osobno povezan sa slugom Božnjim Miroslavom Bulešićom već od njegovih mlađih dana, kad je bogoslov Bulešić u jesen 1939. iz Istre stigao na studij u Rim.

U nizu bliskih svjedoka koji su nam od početka 2008. iznijeli svoja sjećanja i uvjerenja glede sluge Božjega vlč. Bulešića, ili o njemu ostavili svoje zapise, danas pred nas dolazi – kao kruna – sam blaženi kardinal Stepinac! U veljači ove godine posebnim je svečanostima obilježena 50. obljetnica preminuća bl. Alojzija Stepinca, umrlog u Krašiću 10. veljače 1960. Spomen-slavlja održana su u Hrvatskoj, ne samo u Zagrebačkoj nadbiskupiji i pod vodstvom kardinala Bozanića, nego i u ostalim biskupijama te u brojnim duhovnim središtima u inozemstvu. Ovo je sada zgodna prilika da se podsjetimo na bliske odnose koji su za vrijeme njihova života postojali između bl. kardinala i istarskog svećenika Miroslava Bulešića.

Kako nam je poznato, velikan Katoličke crkve u Hrvatskoj kardinal Stepinac bio je osobno povezan sa slugom Božnjim Miroslavom Bulešićom već od njegovih mlađih dana, kad je bogoslov Bulešić u jesen 1939. iz Istre stigao na studij u Rim, kao bogoslov Porečko-pulske biskupije, koja je tada bila u sklopu Italije. Iako je prve akademske godine klerik Bulešić boravio u Francuskom zavodu, poslije u zavodu Lombardo,

već je od početka češće i rado dolazio u Hrvatski zavod sv. Jeronima, gdje se povezao sa svećenicima iz Hrvatske. Preko vlč. Ivana Pavića upoznao je i isusovca patra S. Sakača, koji ga je predstavio i za pomoć preporučio zagrebačkom nadbiskupu Stepincu. Sluga Božji Miroslav Bulešić došao je naime u Rim iz Istre, gdje njegova seljačka obitelj nije tada bila u mogućnosti, uza sve napore i odricanja, snositi sve troškove njegova školovanja u velegradu Rimu. Pomoć je dobio od nadbiskupa Stepinca. On se tako već početkom godine 1940. pismom zahvaljuje za pomoć koju mu je poslao nadbiskup Stepinac. Slično se 22. travnja ponovno zahvaljuje: „.... Na velikoj Vašoj dobroti koju ste mi pred malo [vremena] pokazali velikim darom. Mogu sada na miru učiti, dok sam prije morao puno misliti kako i od kuda će moći platiti zadnja ova tri mjeseca. Puno ste mi, dakle, pomogli...“ Posjedujemo i vlastoručno pismo nadbiskupa Stepinca patru Sakaču (iz Zagreba 29. listopada 1940.) u kojemu osobno javlja: „Primio sam Vaše pismo i naredio isplatu za bogoslova Bulešića za pol godine kako ste pisali... Preporučujući se u molitve srdačno Vas pozdravlja – Stepinac“. Očito je nadbiskup Stepinac upoznao

mladog bogoslova Bulešića već od početka njegova boravka u Rimu.

Kad je kasnije, prije Božića 1945., vlč. Bulešić postao župnikom u Kanfanaru, sigurno je već dobro poznavao duhovnu veličinu zagrebačkog nadbiskupa Stepinca, koji se otvoreno suprotstavio drskim zahtjevima Tita i Komunističke partije da se odvoji od Vatikana i uspostavi neku nacionalnu Katoličku crkvu. Nadbiskup je to odlučno odbio – i postao potom stalna meta komunističkih napada i ocrnjivanja. Odmah o novoj godini 1946. vidimo da se na novoprdošlog mladog kanfanarskog župnika obrušilo mnoštvo optužbi na koje je otvoreno u crkvi odgovarao. Tako je 20. siječnja u napovijedima na koncu mise naveo: „.... Dana 10. siječnja dobijem na dar preko pošte prvi broj 'Kerempuha' 1946., na kojem je naslikana Nova godina s metlom u ruci, gdje mete smeće, kao što su nekoji fratar, nadbiskup Zagreba... Taj koji mi šalje [sliku] čestita mi da bi i mene Nova godina pomela kao smeće. Dana 15. siječnja dobijem 'Vjesnik', gdje se govori još o zagrebačkom nadbiskupu...“. Radilo se o očitim prijetnjama i zastrašivanju koje je vlč. Miro odvažno odbio.

Više je naših istarskih

Kardinal Alojzije Stepinac svećenika i dvadesetak bogoslova dobro upamtilo izlet početkom rujna 1946. g. – malo prije je nadbiskup Stepinac uhićen i potom osuđen – u Zagreb i posjet nadbiskupa Stepinca, a s njima je bio i sluga Božji vlč. Bulešić. U životopisu sluge Božjega Miroslava, Marijan Bartolić je zapisao: „Kad je glavnina Istrana napustila nadbiskupski dvor, ostao je Miroslav Bulešić s dvojicom svećenika i zamolio nadbiskupa Stepinca da ih primi u posebnu audijenciju, što je nadbiskup i učinio. Bulešić je Stepincu zahvalio za sve ono što mu je učinio prigodom studija u Rimu i ujedno mu izložio stajalište istarske Crkve u tom delikatnom trenutku... Unatoč svemu istarsko svećenstvo ostaje vjerno Svetoj Stolici u tom teškom času. Stepinac se, kako je Bulešić kasnije pri povijedao, obradovao zbog ovog razjašnjenja te je spomenuo

velečasnog Mira Bulešića

Miroslav Bulešić
kako je s istarskom situacijom upoznat."

Ovo je bio posljednji osobni susret dvaju velikana – blaženog nadbiskupa Stepinca i sluge Božjega vlč. Miroslava, jer je zagrebački nadbiskup, kratko nakon što su se Istrani vratili iz Zagreba, već 18. rujna uhićen i priveden u pritvor. Podvrgnut je cijeloj oluji kleveta, uvreda, pogrda i najgorih optužbi na radiju, u cijelokupnom tisku i na bezbrojnim sastancima po poduzećima, gdje se tražila i njegova osuda na smrt, što je sve služilo kao priprava za montirani proces. Na koncu je nadbiskup 11. listopada 1946. osuđen „na kaznu lišenja slobode s prisilnim radom u trajanju od 16 godina“ i odveden na robiju u Lepoglavi.

Upravo u vrijeme kad je nadbiskup Stepinac uhićen, Miroslav Bulešić počeo je svoju novu službu podravnatelja u sjemeništu u Pazinu. Zajedno sa svom Crkvom u našoj zemlji, on je jamačno cijelom dušom pratio zbivanja oko zagrebačkog nadbiskupa i utvrđivao se u još puni-

jem predanju Bogu na svim područjima svoga svećeničkog djelovanja. Tako je i odmicala naporna 1947. godina, u sve jačim pritiscima komunista-staljinista na Crkvu. Vlč. Miro je osjećao kako je došlo vrijeme pune spremnosti na svjedočenje mučeništva. Nakon Velike Gospe počela su u srednjoj i sjevernoj Istri slavlja uz dijeljenje krizme, koja su komunisti htjeli onemogućiti. Kako nam je poznato, svoj pre-dani svećenički život vlč. Miro je okrunio mučeničkom smrću prigodom krvave krizme u Lanišću 24. kolovoza 1947. Nadbiskup Stepinac je tada izdržavao strogi zatvor i izolaciju u Lepoglavi.

Redale su se zatim za Crkvu mučne olovne godine pod teškim komunističkim terorom, pet godina koje je nadbiskup Stepinac proveo u zatvoru u Lepoglavi. Pod pritiskom javnog mnjenja Zapada, posebno Amerike, komunističke vlasti bile su prinuđene dopustiti da početkom prosinca 1951. utamničeni nadbiskup prijeđe u kući pritvor u rodnom Krašiću. Iz Krašića je onda kardinal Stepinac 16. kolovoza 1953. po rukama uputio dr. Paviću u Istru kratko pismo u kojem piše: „... S velikom bolju saznao sam nakon svog dolaska iz tamnice da je ubijen vlč. g. Bulešić, taj dobar i idealni mladi svećenik... Žao mi je veoma da je jedan dobar radnik manje na njivi Gospodnjoj u dragoj Istri.– Uz pozdrav i sveti blagoslov – Alojzije, kardinal – nadbiskup zagrebački.“

Blaženi kardinal Stepinac očito je dobro poznavao uzornog mладог svećenika vlč. Bulešića kao „dobrog radnika na njivi Gospodnjoj“, za čiju je smrt „s velikom bolju saznao tek nakon svog izlaska iz tamnice“ u Lepoglavi. Ovim kratkim pismom upućenim dr. Paviću blaženi Kardinal pruža svoje dragocjeno svjedočanstvo o duhovnoj veličini sluge Božjega vlč. Miroslava Bulešića.

Kad je kasnije o 50. obljetnici mučeničke smrti vlč. Bulešića 24. kolovoza 1997. kardinal Kuharić, zagrebački nadbiskup i predsjednik Hrvatske biskupske konferencije došao iz Zagreba u Istru da predvodi spomen-slavlje u Svetvinčentu, u svojoj je propovijedi pred mnoštvom vjernika, i svim biskupima Metropolije, na trgu pred župnom crkvom, u više navrata usporedio dragocjena svjedočanstva koja su za Isusa Krista pružili i kardinal Stepinac (još nije bio proglašen blaženim) i sluga Božji Miroslav Bulešić. Kardinal Kuharić je tada uz ostalo rekao: „U sudnici 11. listopada 1946. na optužničkoj klupi sjedi zagrebački nadbiskup Alojzije Stepinac. Kad sam sada malo čitao životopis sluge Božjega Mire Bulešića u njegovim nekim izjavama, tvrdnjama, isповijestima vjere, vjernosti, osjećao sam: pa to je isti duh tog mладog svećenika kojim je disao, vjerovao i živio sluga Božji Alojzije Stepinac. Isti duh, ista vjera.“

Skupština Katoličkog obiteljskog centra „Nazaret“

U Sv. Petru u Šumi održana je 14. ožujka redovna izborna skupština Katoličkog obiteljskog centra „Nazaret“, osnovan 1999. godine kao udruge koja okuplja katoličke obitelji Porečke i pulske biskupije. Cilj udruge je da prema načelima Evanđelja i socijalnog nauka Katoličke Crkve promiče kvalitetan obiteljski život i skrb o bilo kojoj osobi kako bi uspjela ostvariti skladne obiteljske i druge društvene odnose.

Duhovnu obnovu na temu „Otec i Biblija“ održao je velečasni Darko Zgrablić. Izvješće o jednogodišnjem radu iznio je predsjednik udruge Tomislav Milohanić osvrnuvši se na predavanja i duhovne obnove, Obiteljsku nedjelju, otvaranje Obiteljskog savjetovališta Porečke i pulske biskupije u Novigradu te uspješno organizirano hodočašće u Krašić, Križevce, Ludbreg i Mariju Bistrlicu.

Na skupštini je izabrano novo predsjedništvo. Upravni odbor čine Mirna Lukež, Agneza i Krešo Majić, Tomislav Milohanić, Štefanija Prosenjak Žumber, Orijana Roce, p. Krzysztof Rodak, Danijela Salamon, Vesna Terzić, Serđo Tomišić, Marino Ujčić i vlč. Darko Zgrablić. U Nadzornom odboru su Jadranka Horvat Kladnik, Dario Kazalac, vlč. Jordan Rovis, vlč. Milivoj Koren i Olga Venier. (D.T. i T.M.)

Autonomija: ideja koja se (lako) zlorabi

Čini mi se prikladnim, u povodu petnaeste obljetnice održavanja prvog Kongresa Istrijana u Puli (u Velikom tjednu 1995.), prisjetiti se tog, po mnogo čemu najdramatičnijeg društvenog i političkog događaja u političkoj povijesti Istre u zadnjih dvadeset godina

Više nego li se dalo primjećivati posljednjih godina, u društveni se i javni prostor Istre odnedavno učestalije "ubacuje" tema istarske autonomije. Očekivano, najčešće to čine političari vladajuće regionalne stranke ali i razni drugi političari s hrvatske nacionalne razine. Valja stoga detaljnije sagledati sadržaj i (zlo)uporabu tog društvenog fenomena.

Crkva i pojam autonomije (autonomaštva)

Najčešće, ako ne i u pravilu, taj se politički pojam i sadržaj "lansira" kod nas u Istri onda kad se vlastito neučinkovito djelovanje i slabi društveno-gospodarski rezultati opravdavaju i "pokrivaju" nekakvim tobožnjim nepovoljnim okolnostima ili nepravednim politikama koje "nameće" nacionalna država i provodi središnja vlast. Takve su žalopijke zapravo besmislene jer upravo centralna država osigurava iste uvjete za sve svoje građane i regije, a razlike u razvijenosti poravnava politikom solidarnosti i poticajem. Široka autonomija, međutim, podržava i povećava razlike između bogatih i siromašnih regija, što je protivno svjetskom i EU-trendu uravnoteženog razvoja, pa protivno i socijalnom nauku

Crkve.

Crkvi nije nepoznat pojam autonomije i piramidalnog ustroja zajednice po kojemu su niže organizacijske jedinice (Kapelani, Župa) autonomne u određenim poljima djelovanja, ali su istovremeno u nekim važnijim i najvažnijim stvarima podložne autoritetu ili vlasti viših jedinica (Biskupija, Sveti stolica). Unatoč tomu, temeljna svrha njihova postojanja i djelovanja jest zajedništvo (communio) u ostvarenju vrhovnog cilja, tj. izgradnje opće Crkve.

Po sličnome su principi i u društvenoj, posebno političkoj, zajednici prihvatljeni subsidiarni, autonomni oblici višerazinskog upravljanja, ali samo na način, i dotle, dok se osigurava ostvarenje vrhovnog ustavnog cilja, a to je očuvanje i demokratski razvoj političke zajednice, nacionalne države i države blagostanja za sve. Autonomaštvo, nerijetko, predstavlja potencijalnu ugrozu ostvarenja općeg dobra političke zajednice, inicira partikularne interese, te kroz to izaziva neizbjježne konflikte. Takvih je stanja bilo i ima, nepotrebno mnogo, i u našem istarskom društvu.

Kongres Istrijana

Povezano uz temu, čini mi se prikladnim, u po-

vodu petnaeste obljetnice održavanja prvog Kongresa istrijana u Puli (u Velikom tjednu 1995.), prisjetiti se tog dramatičnog društvenog i političkog događaja u novijoj političkoj povijesti Istre.

Na Kongresu su, prema planu, mogli sudjelovati i govoriti samo unaprijed odabrani istrijanski delegati, među kojima je bio veliki broj talijanskih ezula i drugih protuhrvatskih emigranata. Oni su bili pripremljeni da usvoje jedan javno-pravni akt, Deklaraciju kongresa, koji bi lokalnoj političkoj vlasti osigurao legitimetsku i pravnu osnovu za drugačije (pa i međunarodno) rješavanje "istarskog pitanja". To je bilo protivno hrvatskom ustavno-pravnom poretku. Na obostranu sreću, taj je opasni autonomaški scenarij spriječen političkim otporom istarskih Hrvata, koji su se ipak na silu uspjeli ugurati u plenarnu dvoranu i demonstrirati za Hrvatsku. Istine radi, bilo je i među autonomaškim snagama pojedinaca koji su se usprotivili planiranom scenariju.

On je bio posve suprotan društvenim i političkim kretanjima u ostaloj Hrvatskoj. U Hrvatskoj se "narodna snaga" mobilizirala prema cilju "rušenja" totalitarnog komunističkog sustava i prema povijesnom zadatku os-

Dr. Mario Sošić

tvarenja suverene hrvatske države. Međutim, u Istri se počelo tražiti takav politički i ideološki model koji će osigurati "očuvanje, sakrivanje i preživljavanje" brojne i pažljivo selezionirane, anacionalne (uglavnom nehrvatske) i privilegirane političke klase, sastavljene od starih dogmatskih, obavještajnih, lijevo-liberalnih, projugoslavenskih, velikosrpskih, ali i posve para-doksalno, revanističkih, iridentističkih, neofašističkih i sličnih unutarnjih i vanjskih snaga.

Danas možemo reći da taj autonomaški projekt nije uspio. Ali su glavni akteri i "arhitekti" tog neuspjelog projekta, sve do danas, voljom istarskih birača, nosioci istarskog društvenog (ne) razvoja, uključeni u politiku, državne službe, diplomaciju, investicijske projekte, u banke i fondove, u kulturu, obrazovanje, medije,... Zato, te ideje i nadalje žive i koriste se po potrebi.

Mali Toni ostavio krave i pošao stopama crkvenog pastira

Knjiga prati zbivanja, događaje i svjedočanstva kroz poglavlja kronološki porevana u knjizi: Djetinjstvo, Duhovno zvanje - sjemenište, Svećeničko ređenje, Hodočašće u Svetu zemlju, Misije u argentinskom Chacu, Porečko-pulski biskup, Oproštaj od biskupije i domovine, Na krajnjem Istoku.

Mons. Antun Bogetić, biskup u miru, podario nas je novom knjigom, životopisom, koji je suma sumarum njegova dugog i plodnog života. Knjiga „Od Anda do Tihog oceana“ počinje motom *Quad non est in scriptis non est in mundo* i pisana je u duhu i maniri autorove skromnosti, samozatajnosti i duhovitosti.

Uvodno ističe: Istina će nas oslobođiti. Ljubav bez istine je slijepa, a istina bez ljubavi može biti okrutna. Autor je – upravo slijedeći ljubav i istinu – svjestan da ga je Providnost vodila od dalekog Zapada do krajnjeg Istoka, i ova knjiga zbori o tim iskustvima i proslavi Boga kroz malog, a velikog čovjeka. Knjiga kronološki slijedi: Djetinjstvo, Duhovno zvanje - sjemenište, Svećeničko ređenje, Hodočašće u Svetu zemlju, Misije u argentinskom Chacu, Porečko-pulski biskup, Oproštaj od biskupije i domovine, Na krajnjem Istoku.

Životna priča počinje 23. travnja 1922. u Premanturi. Rođen je na sv. Feliksa pa su malom Antunu dali drugo ime Feliks. Opisuje slikovito, sugestivno i duhovito život sela: vjerske običaje, tradiciju, zgode i nezgode, slatko-gorku svakodnevnicu, borbu za svag-

danji kruh. Piše o školi i učenicima te o svećenicima koji su bili uzori i revni pastiri vjerničkog puka.

Mali Toni ostavio je krave i volove te pošao stopama crkvenog pastira. Hrabrio ga je i podržao dr. Ivan Pavić te osokolio za ustrajnost u zvanju. U sjemenište je stupio s 12 godina, 1935., a potom završio gimnaziju u koparskom sjemeništu te otišao u Rim na studij, gdje je 1942./43. postigao bakaureat filozofije. Krajem 1942. majka se preselila u vječnost. Prolazile su teške ratne godine.

Na Petrovo, 29. lipnja 1946. u porečkoj bazilici zaredio ga je za svećenika biskup Raffaele Radossi. Mladu misu u rodnoj Premanturi 14. srpnja 1946. organizirao je župnik Ante Grbin. Prva župa Skitača ispunila je dio njegovih mlađenačkih sanja da bude župnik maloga stada tamo negdje u brdima. U ljetu 1946. godine posjetio je Zagreb s istarskim svećenicima i susreo se s nadbiskupom zagrebačkim Alojzijem Stepincom. Tada su se susrela dva buduća blaženika: Alojzije i Miro (Bulešić). Nižu se uspomene iz Labinštine. Neko vrijeme biskupski tajnik, pa duhovnik Sjemeništa u Pazinu 1952.-

Susret pape Ivana Pavla II. i biskupa Bogetića u Rijeci

62. Potom postaje župnik u Pazinu, od 1967. do 1982. na dužnosti je kao generalni vikar i pomaže po župama u Valturi, Fuškulini, Vrsaru i Draguću.

Ispunila mu se jedna životna želja – postati misionar. Odlazi u Argentinu 1980. godine. Misionaru Bogetiću uvijek je misao vodilja bila: "Gdje je Bog i gdje su ljudi, meni je dobro". U Buenos Airesu mu je 1984. priopćena volja pape Ivana Pavla II. da postane biskupom u Porečkoj i pulskoj biskupiji. Ređenje za porečkog i pulskog biskupa bilo je u Poreču 28. travnja 1984. godine. Glavni reditelj bio je kardinal Franjo Kuharić, suposvetitelji biskup dr. Dragutin Nežić i nadbiskup Josip Pavlišić.

Početkom 1998. mons. Bogetić predaje biskupsku palicu nasljedniku na katedri porečkih biskupa –

mons. Ivanu Milovanu. Ubrzo potom, već za sv. Josipa kreće biskup u miru na drugi kraj svijeta u misništvo na Daleki istok, za duhovnika u sjemenište Redemptoris Mater u Cishanu, u biskupiji Kaohsiung na Taiwanu.

S Ivanom Pavlom II. susreo se mnogo puta. Veliko poštovanje i bratska bliskost bila je među njima, a istu bliskost i prijateljstvo gaji prema papi Benediktu XVI. Iz misija s Dalekog istoka poslao je pismo papi Benediktu XVI, iznio kako ga kršćani zovu u Kinu i preporučio mu Neokatekumenski put. Knjiga završava prilogom upravo o Neokatekumenskom putu.

Knjiga „Od Anda do Tihog oceana“ tiskana je u nakladništvu Tiskare Ježišak – grafički studio, izdavač je Tomislav Ferenčić.

Riječka i Kastav sedam stoljeća u Pulskoj biskupiji

Meranija, kraj od Rječine do Plomina, kao i cijela Istra, početkom 12.st. ostala je pod vlašću njemačkih careva i bila pod upravom akvilejskog patrijarha

Negdašnji benediktinski samostan sv. Petra u Šumi darovao je pavlinima 1459. austrijski car Fridrik II. S obzirom na to da su oni u Istri imali više manjih samostana (kod Čepića dva, na Klavaru, u Borutu, Koruni, kod Motovuna i u Vrhu kod Buzeta), ovaj je samostan bio centralna kuća odgoja i novicijata, a usto je imao osnovnu školu otvorenu vanjskim đacima. Porečki biskup Cesare de Nores (1573.-1597.) htio je samostan oduzeti pavlinima i predati ga isusovcima da u njemu otvore sjemenište s ciljem suszbijanja protestantizma, a tome se energično suprostavio nadvojvoda Karlo. Samostan je početkom 17. st. temeljito obnovio pavlinski general i zagrebački biskup Šime Bratulić. Ukinut je ukazom cara Josipa II. 1786. te ponovno dan pavlinima iz Poljske 1993.

Austrija je dugo vremena tražila od Sv. Stolice da se granice biskupija usklade s državnim granicama, ali je to uspjela tek nakon smrti akvilejskog patrijarha kard. Danijela Dolfina (+1751.). Papa Benedikt XIV. je ovim povodom odlučio ukinuti akvilejski patrijarhat (koji je egzistirao pored onog gradeškog, sada već u Veneciji) i 1752. osnovao dvije nove metropolije: u Udinama za biskupije pod Venecijom i u Gorici za

biskupije pod Austrijom. Porečka je biskupija tako došla pod metropoliju u Udinama. No, tek je u godinama 1784. i 1790. pazinska prepozitura izdvojena iz Poreča i pripojena tršćanskoj biskupiji. Poreč je tada dobio i Buzet koji je u to vrijeme još bio pod Venecijom.

RIJEČKI ARHIĐAKONAT

Danas nam to izgleda neobično, ali je to povijesna činjenica: Riječka, Kastav i kraj uz more do Plomina pripadali su pulskoj biskupiji skoro sedam stoljeća, od početka 12. do polovice 18. stoljeća. Kako se to dogodilo? Već smo spomenuli da se granice biskupija u srednjem vijeku nisu formirale nekom logikom, nego na temelju feudalnih prava. Kraj od Rječine do Plomina u starini se zvao Meranija i u doba hrvatskih vladara pripadao je kraljevini Hrvatskoj. Nakon gubitka hrvatske samostalnosti početkom 12. st. za te su se krajeve vodili ratovi između njemačkih grofova i ugarsko-hrvatskog kralja Kolomana (+1116.), koji je uspio na Rječini zadržati njemači prođor. Meranija je, dakle, kao i cijela Istra ostala pod vlašću njemačkih careva i bila pod upravom akvilejskog patrijarha, moćnog njemačkog feudalca. Ne znamo sigurno kad

Kapucinska crkva u Rijeci

je riječki arhiđakonat došao pod vlast pulskog biskupa.

Po mišljenju Petra Kandlera, riječki i labinski arhiđakonati bili su dio pićanske biskupije, da bi 1028. bili izdvojeni i dodijeljeni pulskoj biskupiji. Dok nije bilo sukoba između Venecije i Austrije, pulski je biskup bez teškoća mogao uz pomoć vanjskog vikara i arhiđakona obavljati svoju jurisdikciju, pohode i dijeliti sakramente. Vlast riječkog arhiđakona postepeno je rasla od 1596., kad je nadvojvoda Ferdinand oduzeo pulskom biskupu vlast da sudi kleru u svjetovnim parnicama. U prvo vrijeme arhiđakon je imao nadasve službu ekonomata, dok je vikar (foraneus) obavljao pastoralnu službu, da bi se 1659. ove dvije službe ujedinile. Kad su se u 16. i 17. rasplamsali sukobi Venecije i Austrije, državno vijeće u Gružu počelo je pulskom

biskupu otežavati obavljanje pastoralne službe nad ovim krajem.

LISTINE IZGORJELE

Već smo spomenuli da je car Ferdinand II. 1637. zabranio stranim državljanima obavljati redovitu jurisdikciju u austrijskim zemljama. Za svaki biskupov pohod bila je potrebna posebna državna dozvola. Sukob je eskalirao 1668. u doba biskupa Bernardina Corniania. Vlasti su stale od biskupa tražiti dokument o pripadanju riječkog arhiđakonata pulskoj biskupiji, što on nije mogao pružiti žaleći se da su stare listine izgorjele u požarima, a da on tu ima patronatsko pravo od pamтивјекa. Kad je došao u Mošćenicu jedan mu je kanonik odbio pokazati dekret o svom imenovanju. (Nastavlja se)

Drugi biskupov posjet ugroženim župama

Kad je prije noći biskup stigao u Pazin, ugledao je uz cestu više nevinih muškaraca obješenih na stabla. Odmah je produžio u njemačko zapovjedništvo i prosvjedovao zbog zločina.

Biskup Antonio Santin navodi i izvještava državnog tajnika u Vatikanu da je posjetio najugroženije župe i župnike u Istri 16., 17. i 18. travnja 1944. te o zatečenom stanju opširno piše naslovniku već 24. travnja 1944. godine. Biskup ne spominje župe ni župnike koje je posjetio, jedino je opširno opisao putovanje autom od Pazina do Cerovlja. Ondje je stari francuski most bio porušen pa je zajedno s tajnikom 17. travnja nastavio pješačiti do Gologorice i posjetio ondašnjeg župnika Josipa Pavlišića. Putem su naišli na partizansku zasjedu gdje je biskupa prepoznao domaći partizan i pratio ga u Gologoricu, probijajući se kroz partizanske zasjede. Biskup je bio zahvalan prijatelju, ali se i bojao slučajnog dolaska njemačke vojske. Na brzinu je razgovarao sa župnikom i nakon

kratke molitve u crkvi kanio je čim prije stići do auta kod porušenog mosta u Cerovlju.

Kad se oprštalo sa župnikom, došli su nepoznati stražari i javili biskupu da s njim želi razgovarati njihov zapovjednik koji se bojao doći u Gologoricu. Biskupa je htio pratiti župnik Pavlišić, ali mu stražari nisu dozvolili. Postojala je vjerojatno vojna tajna. Pješačenje se oduljilo. Tajnik se počeo bojati da će ih baciti u jamu i tražio odrješenje. Biskup ga je tješio riječima: "Polako s jamama!" Stigli su konačno u selo Sidrete, gdje se nepoznati zapovjednik s pratnjom odmarao. Kad je domaćica ugledala i prepoznala biskupa u pratnji petorice naoružanih partizana, pala je u nesvijest misleći na ono najgore!

Biskup opisuje zatečeno stanje i ponašanje pratnje i bezimenoga zapovjednika kome su bila podčinjena

četiri bataljuna. Sastavila se nekakva komisija i zapovjednik je pokušavao objasniti biskupu da oni ubijaju samo narodne neprijatelje i izdajice, ali se u tome razišao s biskupom. Sugovornici su bili umišljeni i zadojeni svojim idejama, ali su srdačno razgovarali s biskupom. Ideološki pisci, izvjestitelji i povjesničari tendenciozno opisuju i tumače biskupova opažanja i prebacivanja zapovjedniku. Čak su neki pisali da je biskup morao prenoći u onom selu jer su s njime željeli razgovarati i drugi bezimeni zapovjednici. Biskup se na to digao i rekao: "Ja sam tršćanski biskup i želim se vratiti u Pazin prije policijskog sata! Tko želi sa mnom razgovarati, sutra ću biti u Kršanu!" Da je slučajno ostao onđe prenoći, upao bi u ruke njemačkih vojnika ili morao "patinati", odnosno bježati u noći s partizanima. Glagol "patinati" upotrebjavali su onih godina partizani, a značio je "bježati". Domaćici je odlanulo kad su naoružani partizani otpričali biskupa, koji je obećao održati tajnu, do glavne ceste kojom je zajedno s tajnikom stigao do auta u Cerovlje.

Kad je prije noći biskup stigao u Pazin, ugledao je uz cestu više nevinih muškaraca obješenih na stabla. Odmah je produžio u njemačko zapovjedništvo i prosvjedo-

Biskup Santin

vao zbog zločina. Pismeno je protestirao i glavnom zapovjedništvu u Trstu i slučaj opisao u izvještu Svetoj Stolici.

Sutradan je krenuo za Kršan, ali ispred Pična bio je porušen most te nije mogao nastaviti predviđeni posjet župi, nego se morao vratiti u Trst.

Tijekom 1944. biskup je imao razne susrete sa zapovjednikom slovenskih domobrana, koji je prosvjedovao što se biskup sastaje s partizanima. Biskup je na razgovor pozvao i savjetnika mons. Kazimira Rovisa, a razgovor se pretvorio u sukob. Nakon toga slovenski narodni borci uputili su biskupu Santinu anonimno pismo i optužili ga za suradnju s partizanima, tj. s komunističkom strankom i borbom protiv slovenskoga naroda. Iste su argumente protiv biskupa kasnije preuzeли slovenski i talijanski komuništici.

(Nastavak u idućem broju) □

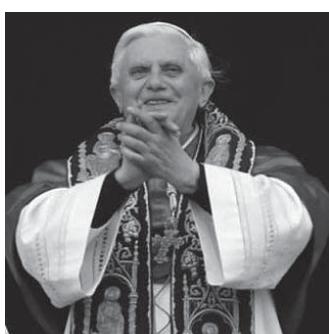

Župna crkva u Cerovlju

KRONIKA DOGAĐAJA U OŽUJKU**Pobačaj "ubija" Europu**

PAPA PUTUJE U ŠPANJOLSKU. U povodu Sвете godine sv. Jakova, Papa će 6. studenoga posjetiti svetište Santiago de Compostela, a sutradan će biti u Barceloni, gdje će posjetiti oltar velike crkve Svetе obitelji, djelo katoličkoga arhitekta i sluge Božjega Antonija Gaudija.

Papa Benedikt XVI.

POBAČAJ GLAVNI UZROK SMRTNOSTI U EUROPPI. Prema izvještaju koje je španjolski zavod za obiteljsku politiku 2. ožujka predstavio u Bruxellesu, pobačaj je glavni uzrok smrtnosti na Starome kontinentu. Istaknuto je da bi se demografski pad u 27 država Europske unije sveo na ništicu ako bi se omogućilo da se rode sva začeta djeca.

UTEMLJENO MEDIUNARODNO ISTRAŽNO POVJERENSTVO ZA MEĐUGORJE. Sveta Stolica je u sklopu Kongregacije za nauk vjere osnovala Međunarodno istražno povjerenstvo za Međugorje. U povjerenstvu su kardinali, biskupi, stručnjaci i vještaci. Povjerenstvom će predsjedati kardinal Camillo Ruini,

donedavni papin vikar za Rimsku biskupiju.

OPROST ZA SPOLNE ZLOPORABE. Nadbiskup Freiburga Robert Zollitsch, predsjednik Njemačke biskupske konferencije, obavijestio je Papu na audienciji 12. ožujka o slučajevima spolne zloporebe koji su potresli Njemačku. Kao predsjednik NjBK od žrtava je tražio oprost.

FRANJEVAČKI KUSTOD O STANJU U JERUZALEMU. Unatoč nemirima u Jeruzalemu, kustod Svetе zemlje o. Pierbattista Pizzaballa ne vjeruje da će doći do razbuktanja novih sukoba. Kaže da nema novih ograničenja za hodočašća, kao ni za nastavak projekta 68 novih stanova za kršćanske obitelji. Istaknuo je i pozitivne vesti: prvi put nakon deset godina židovskim turističkim vodičima i vozačima autobusa, njih 50 u sklopu pilot projekta s dozvolom izrael-ske vojske, bit će dozvoljen ulazak u Betlehem.

IMENOVAN NOVI CELJSKI BISKUP. Papa Benedikt XVI. imenovao je dosadašnjeg župnika mari-borske katedrale mons. dr. Stanislava Lipovšeka za celjskog biskupa.

POLJSKI BISKUPI O VAŽNOSTI JAVNIH GLASILJA. Biskupi su podsjetili kako javni mediji moraju odgovorno obnašati svoju zadaću, unatoč novčanim i političkim krizama, te biti daleko od ideoloških i stranačkih podjela.

Sjemenište u Pazinu

U Pazinu je sjemenište otvoreno 11. prosinca 1945. Svečano otvorenje sjemeništa i blagoslov zgrade predvodio je biskup Santin. Sudjelovali su svećenici Božo Milanović, Leopold Jurca, Josip Pavlišić i drugi.

Malo sjemenište u Poreču, koje je bilo otvoreno početkom školske godine 1943./44., počelo se prazniti 1945./46. jer su sjemeništarci hrvatskog jezika prešli u pazinsko sjemenište i jer je broj talijanskih sjemeništaraca bivao sve manji. Učenici viših razreda i bogoslovi talijanskog jezika bili su razmješteni već od ranijih godina po raznim sjemeništima sjeverne Italije.

Sjemenište u Kopru za talijanske je sjemeništarce djelovalo u školskoj godini 1945./46. i 1946./47. Prestalo je raditi 1. listopada 1947., kad je osuđen na godinu dana zatvora sjemenišni ravnatelj dr. Marcello Labor zbog tobožnjeg „skrivanja i uskraćivanja živežnih namjernica sjemeništarcima“. Bogoslovi Tršćansko-koparske biskupije ostali su na Bogosloviji u Gorici do kraja akademske godine 1946./47., a potom su nastavili studij u Rijeci ili Zagrebu.

U Rijeci je za vrijeme Italije bio biskup Ugo Camozzo. Prije svog odlaska u Italiju raspustio je malo sjemenište u Rijeci završetkom školske godine 1946./47.

Bogoslovno sjemenište u Rijeci otvoreno je 1947. i njegov je prvi ravnatelj bio dr. Ivan Dukić, rodom iz Kastva, župnik u Šestinama kod Zagreba. U njemu su studirali bogoslovi Porečke i pulske biskupije, dijela Tršćansko-koparske biskupije koji je pripao Jugoslaviji, te riječke, senjske i krčke biskupije.

Odmah po završetku rata Božo Milanović je išao biskupu Santinu u Trst, čijoj je jurisdikciji pripadao Pazin i izvijestio ga da bi nove vlasti mogle predati zgradu Đačkog doma u Pazinu biskupiji kako bi se u njemu otvorilo hrvatsko sjemenište s gimnazijom. Biskup je na to pristao znajući da se hrvatski đaci više ne mogu slati u talijanska sjemeništa. U Pazinu je sjemenište otvoreno 11. prosinca 1945. Svečano otvorenje sjemeništa i blagoslov zgrade predvodio je biskup Santin. Sudjelovali su svećenici Božo Milanović, Leopold Jurca, Josip Pavlišić i drugi. Narodnu su vlast predstavljali Josip Šestan i Milutin Ivanušić. To postignuće valja zahvaliti najviše Boži Milanoviću, koji je na proslavi 16. obljetnice pogibije Vladimira Gortana pod Bermom, 21. listopada 1945., znao iskoristiti priliku i prikazati novim vlastima potrebu osnivanja sjemeništa u Pazinu. Oblasni NOO za Istru pod oznakom Z1 – 46 od 21. listopada 1945. predao je u upravu i vlasništvo Zboru svećenika sv.

- crkveno središte Istre

Pavla bivšu zgradu Đačkog doma u Pazinu. „U njoj su 1943. partizani našli sav pribor za 120 đaka (klupe,

postelje, plahte, kuhinjsko posuđe, itd.), ali na odlasku su sve odnijeli ne ostavivši niti kvake na vratima“. (B. Milanović).

Na pročelju je zgrade velikim slovima pisalo Otokar Keršovani. Oblasni je odbor dao obojiti zgradu i na pročelju napisati Biskupsко sjemenište. No, u zgradi nije bilo stakla na prozorima, brava na vratima, a niti nekoliko vrata, klupa, hrane, drva, itd. Nešto je školskog namještaja stiglo iz koparskog i kasnije iz porečkog sjemeništa, ali je i dalje bilo još štošta potrebno. Za to je doznao i nadbiskup Alojzije Stepinac pa se zdušno zaževo da se iz Zagreba dopreme mnoge stvari. Božo Milanović se nadbiskupu Stepincu za to zahvalio kad je sa skupinom od 22 bogoslova i 10 svećenika iz Istre u rujnu 1946. posjetio Zagreb i posebno samog nadbiskupa. Za sve je to znao i dr. Dragutin Nežić, duhovnik u bogoslovnom sjemeništu, gdje su izletnici iz Istre boravili nekoliko dana.

3
U nekoliko nastavaka objavit ćemo feliton o porečkom i pulskom biskupu dr. Dragutinu Nežiću iz knjige mons. Marijana Bartolića „Mozaik biskupa Nežića – Crkva u Istri 1947 – 1984.“.

Ove godine navršava se 15-obljetnica njegove smrti (1995.). Rođen je 1908. u Donjoj Reki kraj Jastrebarskog, za svećenika zaređen 1930., duhovnik u Sv. Jeronimu u Rimu i Bogoslovnog sjemeništa u Zagrebu, ceremonijar i bilježnik nadbiskupa Alojzija Stepinca. Biskupijski upravitelj u Istri od 1947.; zaređen za biskupa 1950.; rezidencijalni biskup od 1960.

Pripremila Ana Roberta BURŠIĆ

Božo Milanović je 26. siječnja 1946. uložio molbu predsjedniku Vladimиру Bakariću u Zagrebu da bi nova narodna vlast davala neku vrstu novčane pomoći istarskim svećenicima, kako je to činila nekada austrijska i zatim talijanska vlast. To se pitanje počelo rješavati tek onda kad se imala pojavitи Međunarodna komisija za razgraničenje. Oblasni odbor iz Labina javio je Biskupskom ordinarijatu u Poreču da će od 1. svibnja 1945. dalje isplaćivati

Pazinsko sjemenište

svećenicima novčanu pomoć kakvu su primali prije pod Italijom. No, ta je svota bila tako mala da je biskup Radossi zajedno sa svećenicima odbio tu pomoć. Oblasni odbor povećao je pomoć za 50 posto i počeo je isplaćivati preko Zbora sv. Pavla hrvatskim i talijanskim svećenicima. Milanović je zapisao: „Međutim, ta prijaznost koju je Oblasni odbor pokazao prema istarskom svećenstvu, nije ni najmanje smetala Partiji da u isto vrijeme svim silama odvraća pučanstvo od vjere i da u tu svrhu širi mržnju protiv svećenika i Crkve“.

Pazinsko sjemenište u to doba postalo je crkveno sjedište u Istri. Mons. Dragutin Nežić je u njegovu zapadnom dijelu dobio smještaj i tu je uredovao do svog premještaja u Poreč, 5. travnja 1969.

Mons. Dragutin Nežić, došavši u Istru, znao je da je to područje vrlo osjetljivo obzirom na sve ono što je prethodno rečeno, on je znao i koji je stav Svetе Stolice i nadbiskupa Stepinca glede svećeničkih udruženja pod nadzorom narodnih vlasti. O toj je igri imao svoj

radikalni stav nadbiskup Stepinac, koji je neprestano javno upozoravao svećenike dok je mogao i kasnije u izgnanstvu pisima koja su kolala tajno među svećenicima. Malo nakon toga što je mons. Nežić došao u Istru, Jugoslavija se bila odcijepila od pokroviteljstva i utjecaja SSSR-a (1948.). U to su vrijeme komunisti počeli otvoreno promicati među narod ideju o ostvarenju Narodne Crkve: Kao što se Jugoslavija osamostalila od utjecaja Rusije, tako se može i Crkva u toj državi odcijepiti od Rima. To bi onda bila prava sloboda...

Krajem g. 1947. počeo je zasjedati Sabor u Zagrebu. U njemu je među zastupnicima iz Istre bio i svećenik Srećko Štifanić, župnik iz Sovinjaka. Na prigovor mons. Nežića da to ne bi smio bez odobrenja nadležnog crkvenog poglavar, u tom slučaju njega, Nežića, koji je v. d. administratora. Štifanić se opravdavao time da ima odobrenje još od tršćanskog biskupa mons. Santina, koji ga je imenovao u Sovinjaku.

(Nastavlja se) □

travanj 2010.

LADONJA 25

Febrilni grčevi - konvulzije

Svoju pozornost usmjerite na vrućicu. Kada utvrdite povišenu tjelesnu temperaturu, odmah poduzmite energične mjere za snižavanje o kojima smo pisali u prethodnom broju Lodonje.

Povišena tjelesna temperatura u djece sama po sebi ne mora značiti tešku bolest, ali može dovesti do grčeva koji zbog dramatične slike u pravilu jako uplaše roditelje.

Stoga ćemo odgovoriti na najčešća pitanja koja mogu pomoći roditeljima i svima koji se nađu u takvoj situaciji.

Što su to grčevi (konvulzije)?

Iznenadni gubitak svijesti te ukočenost i trzaji mišića lica, trupa, ruku i nogu.

Što su to febrilni grčevi?

To su grčevi koji nastaju isključivo s vrućicom, i to najčešće vrlo visokom iznad 39,5 Celzijevih stupnjeva. Febrilni grčevi nisu padavica ili epilepsija.

Što je to padavica (epilepsija)?

To su grčevi koji nastaju bez vrućice i koji se ponavljaju.

Govorimo o jednostavnim febrilnim grčevima. Sam naziv kaže da nastaju samo s vrućicom najčešće vrlo visokom, više od 39,5 Celzijevih stupnjeva. Uzrok visoke vrućice najčešće su virusne infekcije, i to gornjih dišnih putova, rjeđe proljev i povraćanje, trodnevna groznicna i drugo.

Javljuju se u pravilu kod malog djeteta, od šest mjeseci do tri godine, rjeđe do pete godine života. Traju kratko do pet minuta, rjeđe do 15 minuta.

Nažalost, kod djece koja su imala jedanput febrilne grčeve, skoro kod polovice njih se grčevi ponovno javе u tijeku neke druge febrilne bolesti. Mogućnost njihove pojave gotovo nestaje nakon dobi od četiri do pet godina. U pravilu ne izazivaju oštećenje mozga.

Tijekom febrilnih grčeva dijete je obično u nesvijesti ili je svijest sužena (okrene oči prema gore ili na jednu stranu). Može kratkotrajno prestati disati (poplave usnice), ali se potom disanje uspostavlja (dobiće normalnu boju). Nakon grčeva može djelovati umorno ili kratko zaspasti.

Na osnovi svega navedenog, svrstavamo ih u jednostavne ili tipične febrilne grčeve. Grčevi se ne mogu predvidjeti niti postoji sredstvo za sniženje tjelesne temperature koje će u sto posto slučajeva spriječiti javljanje febrilnih grčeva kod djece koja su im sklona.

Kako se objašnjava pojava febrilnih grčeva?

Pojačana sklonost pojavi grčeva u povišenoj tjelesnoj temperaturi u neke djece (dva do pet posto djece mlađe od pet godina) može se objasniti nedovoljnom zrelošću središnjeg živčanog sustava u dobi malog djeteta.

Kako pomoći djetetu?

Najprije, nastojte se smiriti. Vaše dijete neće umrijeti.

Zaštitite dijete od ozljeda. Ako je moguće, položite ga na meku podlogu. Najpovoljnije je postaviti ga u bočni položaj ili na trbuš (tako ćete ga zaštitići da mu slina ili eventualno povraćeni sadržaj iz želuca ne bi otišao u dišne putove). Ništa ne davati niti stavljati u usta. Ne pokušavajte obuzdati grčeve fizičkom snagom. Ako je moguće, izmjerite tjelesnu temperaturu i dajte mu čepić za skidanje temperature u maksimalnoj dozi za dob. Raskomotite dijete. Pažljivo pratite što se događa i mjerite točno, satom, trajanje grčeva. Odvezite dijete liječniku, najbolje u dječju bolnicu ili najbližu pedijatrijsku ordinaciju, gdje će dobiti lijek za smirivanje grčeva ako nisu stali.

Uvijek je to teško iskustvo, ali sigurno će vam biti lakše ako ste pripremljeni znanjem.

Ako vam se to dogodilo s djetetom, nemojte biti u stalnom strahu. Pozornost usmjerite na vrućicu. Kada utvrdite povišenu tjelesnu temperaturu, odmah poduzmite energične mjere za snižavanje o kojima smo pisali u prethodnom broju Lodonje.

Na žalost, ova neugodna pojava u tijeku visoke temperature kod male djece nije rijetka. Ipak, najvažnije je da u pravilu završava povoljno za dijete. □

Predavanje o pasionskoj baštini u umjetnosti

PULA – U sklopu redovitih susreta Hrvatskog katoličkog liječničkog društva Pula, 23. ožujka održano je predavanje o pasionskoj baštini u umjetnosti. Uzvanici su se okupili u vjeronaučnoj dvorani župne crkve Sv. Pavla na Vidikovcu.

Gošća predavač bila je akademika slikarica prof. dr. Vera Kos Paliska, redovna profesorica Sveučilišta „Juraj Dabrla“ u Puli. (L)

DOGAĐANJA U ISTRI TIJEKOM OŽUJKA

Umirovljenik pošteno vratio 250 kuna

ORKANSKA BURA I SNIJEG. Nevrijeme je haralo Istrom u noći s 9. na 10. ožujka. Zabilježeni su udari bure od 120 km na sat koja je prevrtala automobile.

MORSKI ČOVIK. Stručnjaci su početkom ožujka prvi put na rtu Kamjenjak u Premanturi fotografirali sredozemnu medvjedicu, tzv. morskog čovika.

DOČEK ZA OLIMPIJCA. Premantura je 7. ožujka razdragano dočekala Matu Mezulića, člana olimpijske ekspedicije, hrvatskog reprezentativca u bobu. U Vancouveru je naša bob ekipa osvojila 20. mjesto.

DOČEK HUMANITARA-CA. U Labinu su 17. ožujka priredili svečani doček za Sanju Faragunu i Aleksandra Kneževića, volontere Crvenog križa, koji su pet tjedana proveli u humanitarnoj misiji na potresom pogodjenom Haitiju.

POŠTENI UMIROVLA-NIK. Umirovljenik s Poreštine Livio Velenik vratio je Gradu Poreču greškom isplaćenu dvostruku božićnicu. Riječ je o 250 kuna.

NAGRADA ZA ŽIVOTNO DJELO. Žminjac, prof. dr. Romano Božac dobio je nagradu za životno djelo. Dr. Božac je autor najveće enciklopedije gljiva na svijetu.

PREVIRANJA U GLASU ISTRE. Jedine istarske dnevne novine Glas Istre dobole su novog vlasnika, Alberta Faggianija iz Grupe Puljanka. Zaposlenici negoduju jer im nudi nepo-

voljniji status.

ŠTRAJK TESOVACA. Nakon burnog štrajkaškog tjedna radnika Tvornice električnih strojeva i uređaja Uljanika (TESU), 13. ožujka pokrenuto je razrješenje vlasništva nad tvornicom i izabrana nova Uprava.

ice hrvatske s likom Marka Marulića. Odlikovao ju je predsjednik Stjepan Mesić. Rođena je 1918. Poznata je po kazivanju čakavske poezije.

Z BIČIKLETON PO IS-TRI. Ovogodišnja ekoakcija „Neka moja Istra blista“

Štrajk tesovaca

BOJOPLAST U TEŠKOĆAMA. Sudeći prema zbivanjima u pulskom poduzeću Bojoplast, idućih mjeseci bez posla bi moglo ostati 50 radnika. Radnici nisu dobili plaću već osam mjeseci.

BJESNOĆA NA PAZINŠTINI. Zbog bjesnoće na Pazinštini povjerenstvo Grada Pazina upozorilo je vlasnike pasa i mačaka na obvezatno cijepljenje životinja.

DIPLOME SVEUČILIŠTARCIMA. Dvadeset studenata pulskog Sveučilišta Jurja Dobrile primilo je 10. ožujka diplome na svečanoj promociji. Uručio im ih je rektor prof. dr. Robert Matijašić.

ORDEN GLUMICI CRNOBORI. Glumici rođenoj u Banjalama, koja živi u Beogradu, Mariji Crnobori, uručen je Red Dan-

održava se pod motom "Z bičikleton po Istri".

NAGRADA ZNANSTVENIKU IVANU MILOTIĆU. Panzinac Ivan Milotić, asistent u Zavodu za pravnu povijest i rimsko pravo zagrebačkog Pravnog fakulteta, jedan je od dobitnika godišnje nagrade koju mladim znanstvenicima dodjeljuje Društvo sveučilišnih nastavnika. Na gradu je dobio za studiju „Rimske vojničke diplome iz Umaga“.

Ivan Milotić

OTVORENA PROMETNICA. Za promet je 17. ožujka otvoren prvi kilometar pulske obilaznice, nove četverostazne dionice Ulice proleterskih brigada do skretanja za Valmade.

ŠTRAJ ULJANIKOVIH ALATNIČARA. Radnici Alatnice Uljanik Strojogradnja počeli su 23. ožujka štrajk do ispunjenja zahtjeva. Njih 42 traže da im se isplati plaća za siječanj. Radnici TESU-a mogu odahnuti jer su dobili plaće za prosinac i siječanj, a isplaćena im je i božićnica.

PULEŽANSKI RJEČNIK. Tiskan je rječnik puležanskog govora (Dizionario del dialetto di Pola), autora Barbare Buršić Giudici i Giuseppe Orbanicha.

SPOR MAISTRA – VR-SAR. Uprava rovinjske tvrtke Maistra najavila je da ne otvara kampove za Uskrs i obustavlja sve investicije u Vrsaru. Ostaju zatvoreni kampovi Koversada, Valkanela i Porto sole, za koje godišnje Općini Vrsar moraju plaćati oko milijun eura. Zaposlenicima jamče sigurna radna mjesta.

(L) □

DOBRA RUKA:

Obitelj F. O. 200 kn
N. N. 200 kuna
N. N. Pula 300 kuna

Križni put stazom svetog Šimuna, Gračišće, 13. ožujka ove godine.

IDUĆI BROJ LADONJE IZLAZI 2. svibnja

Donosi:

Reportažu, život vjere iz labinske župe

Završetak Svjedočanstva zlatomisnika Atilija Krajcara

Intervju s dekanom pulskog Sveučilišta Jurja Dobrile

prof. dr. Robertom Matijašićem

Aktualno * Kronika iz biskupije i župa* Fejlton